

zbraňovati, aby

spe. aby ne

MB³ 80, 271

Šac. Of. ³ 243, ⁴ 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo 1

LFP 7, 141

Bac Ofn³ 243, ⁴ 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zbyti.

zbyde

sf. - z lunde

NB² 18, 271

Pos z Rud 11, 471

Bac Dp³ 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zbytků

to zbytků bylo by dořazováti

sp. zbytků

Komun. 1, 28

Facty 3 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zbytky

sp--y-

U
BacOp³ 243, ⁴ 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zbyti se ceho

zbyti ceho, zbariti se ceho

zacty 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-li, zdali

nevypouštějme ve větších taracích

MB² 243; Paed 2, 380;

LFP 5, 268; Posel z Budče 11, 653

Sac-Of³ 36, 443

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ždali

„ve významě podnikatelském nezbojme“

LFP 2, 224

6, 164

Bac Op 3 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zda'li'

etymol. spr. -i

BacDpr⁴ 50

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdar vesPasty

epi-konec vesPasty, *neusford*
Konec, 9, 431

 Sacty 3 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdati se

"voj s infinitivem volka elsa byti; místo infinitivu jiných elsa Elad' větu se spojami: že, žeby, jaroby"

"ale knamenci: zdati se volka jako libiti, jest pojeno s infinitivem věbec"

MB² 271-2

~~člověku~~
zda' se formovati

zda' se vycházeti z toho

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

gr. zdati se, jaroby ~~člověku~~ formoval

gr. vyplim, že vypliva, plyne
Vest Bible 3, 217

factgr 243, 274

Zdatný

sp. stateční, statný

Bac'Ofy 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zde, sem

"sluší" totiž místo, na němžto uleviči' právě
jest. Mluví o místě vzdalenu, uš' nej přelovci'
tu, tam

Zde (na Jamance) dají se rybná' Eava
Vodu sem (do rybná' Eava) vedou fo frubáči
spr. tam
spr. tam

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

PR 2 168

Bac Ofr 334, 442

Zelčediti

Ceho

Sp. - CO

úř. 3 243, 4 274
Bactfr

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdejší

Zdejší řáda jest v^oborna
[na Janovic]

opř. kamejbi

Barthol^o 20

Bar^o Op^o 334, 442

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zděli'

sp. zděli

Komendy P 1, 27

"víže se tohle se slovesem býti a s gen. míry,
i jest chybné

< mívá tři stopy zděli > sp. < bývá zděli
tři stopy >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šac. Of. 3 273, 4 274

etymol. sp. - i

Šac. Of. 4 50

Zdeněk

Mgr. Zdeněk

MB^Z 272

Vynález Práv 48

Prac. Of. 3 243, 7274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdeňka

8fr. Zdeňka

MB² 272, Vymazal Pav 48

Bačof³ 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdesoudce

Gr. u Zdejšího soudu

MB² 272

Sacofr³ 243, ⁴ 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

2di vočily'

sp. - ely'

MB² 272

Bact³ 243, 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdivočiti 'wild machen'

X —eti 'wild werden'

Бацька 174

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdlouhava válna

spe- trvalá, ustavičná, volná

PB 60

Číslo 3²⁴³, 4²⁷⁴

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdovici z domova

Spr. - 11

Sac Ofi 3943, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdory

sp. vzdory

č. 3 243, 4274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdraviti

zdravim

sp. - fozdravuji

148² 243, Paed 2, 443

Paed 3³ 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdržení číslo

Sp. CO

LFP 2, 206

Začty 3244, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdržovati psychost

Sp. zmešťovati

Šac. Sp. 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdržovati, aby

Sfr. - aby

Sacrif⁴ 34-35

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zdržovati, aby

Sp. aby ne
MBZ 80

facta 3 244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zduřovat se

zduřit, zduřovat, zduřovat, zduřovat, zduřovat, zduřovat

Učebn. Bibl 2, 170

zduřovat se v lese

zduřovat, zduřovat, zduřovat

Věst. Bibl 3, 134

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zduřovat 3, 244, 4, 275

zdvořati

Sfr. - Zdvor

ZacOp⁴ 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdvíhačův.

Sfr. Zdvih-

Komendy, Op 2, 347

Racby³ 244, ⁴ 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žed^v

pl. žde^v

sfz - zdi^v

Komuniz^v 9, 157

Pačty^v 3 243, 4 274

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sejmica

Gr. - elus

MB² 272,

Obz & Pos. z Bud 10, 16

BacOf³ 244, ⁴ 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zobra

zobra

zobra 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

releu f.

podle kost^v

2. releu

BacOfi³ 244, ⁴275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zelený brh

Sj. Zelený

Šac⁴ 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Želivčů

ep. - 1080

Žac' 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zeme

1. sg. zeme

4. zeme

sg. zeme

sg. zemi

MB² 272, Koinerdi; P 9, 157

10, 205

Bac'Ofn 324, 4 275

na zeme padl zeme moravskí salnosti

na zemi - aruz, or'ora'?

Bac'Ofn 49-50

MORAVSKÉ

LENSKÉ

MUZEUM

zesilati

chlapec zesilil

spn - zesilil se

Bac Op⁴ 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zeslábnouti

po nemoci

sp. nemocí

Číslo 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

revuejšed

spr. vujšed

BacDf 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zevnější, zevní, zevný

spz. vnejší

MBZ 272

Obz & Pos z Bud 10, 44

Vest Bible 3, 72

Facty 3 244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

revni', -ě, -ěji'

užívá kos de jazy, ač užd. brunci zamluji'

Sfr.

BačNR 65

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zevno subd.

vytvoril J. Kardiš
BačMR, schválené

(Čes. škola 1886, 19)

BačMR 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zevnořvěda

vytvoril J. Durdik (Āes. škola 1886, 19) jako opozitum

& nitrořvěda

Pařkovskě schvaluje

PařMR 18

MORAVSKĚ
ZEMSKĚ
MUZEUM

Levčubue

Op. - 4 -

Sac Op³ 244, ⁴ Ⓟ

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zhasnouti

zhasni svícen

sp. zhas

MB² 272

zhas svetlo

sp. zhasil

Sac³ 244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zhasnuati svici

op. zhasnuati

zaci 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zhloubi'

sp. - - i'

Bac'Ofn' 275

etymol. sp. - i' aruz.

Bac'Ofn' 50

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

škora

šp - škora

Bac Of 3 244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zhostiti

zhosten

sp. zhosten

 Sec 1/2 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řhotovený

„řlademe řbyřecně“

řlenošřa ř-a' ř řářosu

řř. řlenošřa ř řářosu, řářosová >

Řarřošřal³ 179

Řřola a řřřřřř 28, 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řarřřř³ 244, 1 275

zhrdati s cílem

op. cílem
MBZ 221

Bac Op³ 244, ⁴ 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zhůsta

sp. - zhůsta

Šac Ofi 3 244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zima

X zima 'zimní doba'

Bač MR &

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řina

byla řina

sp. byb

Paed 2, 448

Kott 1, 117

fact³ 54, 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Siwa, Siwa'

Spr. - Si-

Bac. Of. 3244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zinč

sp. zinč

čac. 7 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

2188

spz - 2188

3 244, 4 285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Liškati čelo

sp. co

Bačof³ 244, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

získati na čem

sp. přílohy číslo / zložitosti si

| 4B² 272, HB 297

Čac. Of. 3244-5, 4275-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Li'kati v Emu Eoho
↳ v soudci fomocun'ka >

gr. koho Eoho
↳ Soudci fomocun'Em >

PB 61

Bao Of. 3445, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

získaných, -ost^v

~~sfr - získaných, -ost^v~~
PB 2

získaných, -ost^v

Zacífr 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo 1

Sp. Z.

Bač. 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zjednoti si celso

fr. co

Paed 1, 137

Paed 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zjevití cího

sp. - 20

lot 1, 391

Zac. sp. 3 245, 7 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

z Louvatel

Sp. zlu-

MB² 255

Fact³ 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Knouseti se ~~Knouseti~~

Knouseti se

Lit Listy 2, 76

Bac'Ofi³ 245, ⁴ 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svatý // svatba

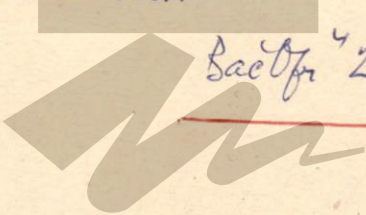
sačMR 47

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zkratka Echo držeti

opr. písmě, ostrě držeti, chovatí
na usde mti

BačOpr⁴ 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

skrotiti cilu

Spr - CO

LFP 2, 206
333

Bac - Ofn 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zkuseny

Spr. zku-

Bacly 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zle byti v touce
na touce

zle jesti v Touce
na touce

zje - jíst, vede, dává se
mu zle

zacty 3 65, 4 126

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zloduch

gr. zly' duch

Bac^cOp^r 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zlozovna

spe-velibý' zvon, nelibozvon, nelibozvončnost

Šachy 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zbozyk

Spis - rozpisob, zly' ud'vyk

Šachy 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řlouniti slovo

řpr. zrušiti slovo, nedostatiti slovu
MB² 273, Kott 3, 443

řpr. 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zloupiti ceho

sp. co

lott 1, 391

~~_____~~ sac 07, ³ 245, ⁴ 276

MORAVSKÉ
ZĚMSKÉ
MUZEUM

zly' byti' soumu

zla' um jest matka

zpr. huèva' se, horbi' se
na ucho

Rec' zpr. 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zma'kati se

Spr. vz -

Bac Op. 7 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zmeniti co na cem

zmeniti na veci jiz nicoho nelze

pr. ~~veci se~~ nelze nijak zmeniti
~~vec tu~~ MB² 273

šachy³ 245, 7 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Σμινάρα

877--21-

Βαίβ. 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Smírka

O křesťanství ani z-y (něci) nebylo

opr. - O křesťanství ani křesťanství nebylo

Komendy P 1, 28

Číslo 3 245, 7 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Smítati co
↳ Codex ↗

sp. čís.
↳ Codex ↗

Šaef 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Emerlina

87 - wrazenie!

Pačofy 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

značiti

podstatná jména značí

sp. - jmenůp'

Paed 4, 231

Bac Op³ 245, ⁴ 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

znamenati

(= eine Bemerkung machen)

sp. -doložit, jūdati, jodotčevati, jrohoditi

MB² 183

Kott 2, 862

Bac'Op³ 155, 4 202

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

znamenati cehy

sf-co

MB² 273

Bac⁴ 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Znameníte ochladly

Spis. znatelne, patne

Lit Listy 2, 34

Zac. Of. 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Znamení

sp. - e'

Kac. Op. 3 245, 4 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zna'most'

byliny jedovatých má' byti u každého domácí'

spř. znáti byliny jedovaté má' byti u každého něco
občerství domácího

jedovaté byliny každý má znáti

Věstník 3, 217

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Č. 245-6, 276

knih. číslo

Sp. - 00

Bač. Sp. 3 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

znáti se v čem

↳ v čarování >

sp. znáti, uměti čarování

MB² 274

Doc. 3 246, 4277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zuečistiť

Zuečisten "Glademe z Gocine"

< k tomu ruce odd ~~hlavy zuečistiny~~ >

Barthel³ 82

Barthel³ 246, 4277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zueki

zueki

šacofy 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zueji

~~3. fl. zuej!~~

~~Sp. zueji!~~

~~Paed 4, 232~~

zueji!

Sp. zuej!

KacOf 3 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lučiči

Lučičen les plamenem

spr. les plamenem škorčel

Věst žib 3, 217

Šac Ofr 3, 246, 4, 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

znovu

užívá Kos Dr Spitz, ac užit. buroci zavazují

Sfr.

Bac MR 66

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Knovce

Spr. Knovce

MB² 274, LFP 5, 268

Paed 1, 44

Paed³ 246, ⁴ 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ročník číslo

sp. co

Koř 1, 391

Koř 3 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rodinné děti 00

sp. oddělení 8 čísla, nač

HB 291, MB² 274-5

Paed 1, 138

Paed 3 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rodjovidebi & z Česko

sp. odjovidebi z Česko, rač, počet vydati.

HB 291, MB² 274-5

Paed 1, 138

BacDf³ 246, 4277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zodfou-dny'

gn. od -

Kac Op 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zobraziti trest

Sp. příležitosti na trestě

PB 60

ŠacOp³ 246, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zoujímati

spis. 2au -

MR² 275

Bačič³ 246, ⁴ 287

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zouvač

Spr - zu -

MB² 225

 Zaoč³ 246, ⁴

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Spečovatí se

Sfr. Zpě-

Zac Opri 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zplnomocniť

Sp. plnou moc dáti k tomu, zmocniť Edo

MB² 257

3 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zpovědi

Sp. v. 2—

Bac Op. 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zpomínati Česko

MB¹ 111

číslo 3 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žpouva

Sfr - v2 -

Žac Ofi 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zpozdily!

Pracek Brus navrhne Plahový (60)
reparace

BacMR 56

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zfordily'

spis - bla'kovy'

PB 60

Bac Of³ 246, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zpronevěřiti domu co

zpronevěřiti & domu v něm, čím
MB 275

bačty³ 246, ⁴ 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zprůpy'

Spz - zprůpy'

Šachy³ 246, ⁴ ~~0~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zřísob

6. sq. ve zřísobě^v

^{take}
" může být

" nevhodno " u. ve zřísobu
od podob. jména zřísoba "

zřísob^v 53

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

způsob

tento způsob u vychování žen byl vzorem

spřítelto vychovatelů žen bylo vzorem

Komendy 1 P 10, 478

Roční 3 247, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zfirob ma'

Sfo - jest mu vrozeno

Vost šbl 3, 217

ŠacŃi³ 246, ⁴ 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žijšov

Žijšovem dospělým

sp. dvojako

FB 66

Šachy³ 247, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

způsob

"přičasti a přechodníky nejsou způsoby, výběr
tvary slovesa"

Paed 4, 231

Bac Op³ 247, 4277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

způsobiti čeho

sp - co

Pačty³ 247, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zrada

Spr. - a -

MBZ 275

šac by 3 247, 7 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žrnadce

Spr. - a'

Časopis³ 247, 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

140

Znádcem byl na cěm

sp - ceho
MB² 275

Bac Of³ 247, 4 277

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zraditi slovo s ceho

spe. sraziti / srazeti slovo s ceho-
| odrazovati od ceho od ceho-

MBZ 275

Fac. Of. 3 247, 4 277-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zradný

Spis - Zrad -

Bac Ofi³ 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žralo
uvaziti

syn. zdrave

Vestřik 3, 195

zac. Dp. 3 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Realost

svědčím' realosti

Sp. dopřelosti

MB² 275

Fact³ 247, ⁴ 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zrcadlití se

zrcadlí se věci

spj - obrazí se

Šac. Op. 7 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

120
22.11.2020

Sfr. - 120, - 120

Bac Ofi⁷ 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zruo

vidi'
zhlédal, že nema' toho obilí'

Sp- že nema' obilí' ani
zrnka

ČMM 13, 187

ČacOfi 3 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zno

na 20 leto vzití „jest clybuo“
PB 66

Bacly³ 247, ⁴ 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zrcadli:

sp. zrcadli:

Bacch³ 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zrušit

8/1 - vz -

Kač Ofr⁷ 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zřítel

Leřař nahrazuje slovem zřeni' (LFP 1879, 309
1883, 144)

nepravem

~~BAČMR 57~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zářitel

F. Lepár: nahradit slovem zřemí (LF a ~~Paed.~~ 1879, 309
nemí' chyb. 1883, 144)

Bac kové Vy28 65

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zřítel

Sp. zřetní

LFP 6,309

~~Barč~~³ 247, ~~4~~ ~~0~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zříditi čelo

Spr. CO

Roč. 3 247, 7 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zúclra

zúclra

zúclra³ 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úřad
řídění

Sp. - ři -

Sp. ři 3 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

40/10.
28.1.91

etymol. spr. -i

aruz.

Bač Ope⁴ 50

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

2721

871-5-

BacOfs 3 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ztracený / Syn

Syn. Manuskripty

Paed 2, 396

Fact. 3 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zbrata mauzel
germ.

ni. oodoveci

Bac' kove' Vyž 20

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zrůta manžela

Genus.

↳ Po ztrátě manžela odvířovala se jinam,

gr. Ordověš

Bac MR 46

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stratit:

uziva' Los Dr Spis, ac uct. brusi' zavahuji (m. pozbyt)

Sfr.

Bac MR 66

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ztratiti cely

Sp. - co

Bact³ 247, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stratit co na Eolo

Karoules stratilo na Turcko uctive' krajiny
sp. - bylo ucceno ~~Turcko~~ postoupiti Turcku

MB² 275-6

HB 291

Komeny 17 9, 481

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čec Ofr³ 247, 4 278

šfrati

smysly, rozum, důvěra, síla...

šfr. forbyti - čeho

ručku

šfr. forbyti ručky / PB 61

šac. Of. ³ 247-8, ⁴ 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Štátní otec i matka

Sp. osvěti po otcu i matce

TB 61

BarOfi 3 248, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stratiti slovo za toho

spř. slovo wra~~z~~iti; wroniti za toho,
přimluwiti k za toho

facto³ 248, 4 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ztrácející slova

0 tou slova ztrácející nebudeme

ztrácející slova nebudeme

Barbora Sedláčková 170

Barbora Sedláčková 248, 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Stratiti na čem

sp. ubytí, porlyti čelo

šac Op³ 247, 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ztratiti

byti ztracen

nehodněli, jsi ztracen

sp. bude fo tobě, s tebou veta

ČM 9, 185

pac Op 248, 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čub času

MB² regravem zavrhujē (276)

~~Šač hove Vy28~~ 05

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sub casu

MB² 276 zavlnuji

Bac: "278 křimil sferamstun"

Bac MR 56

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zub času hoda' na pamatce

sp - čas uici' pamatku

MB² 276

Fac³ 248, ⁴ 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

záčástně

spř. účastem

Komendy, P 10, 477

Ráčofy³ 248, 278

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učastníci

sp. s., učastníci

číslo 3 248, 4 275

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zulu-Kafri

sp. Kafrové Zulušci
Kafrové Zulušci
Lomencev P 9, 759

Zacty 3 248, 7279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zurich!

Evěli rozumitelnosti a lidovosti v. 20

Šaif⁷ 54

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žuriti, Žurivac

Sfr. Žu-

Šac Ofz³

24. 7 1899

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zůstati

zůstalo

sp. zbylo

LitListy 7, 16

ČacOf³ 248, ⁴ 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zůstati + inf.

zůstan seděti
ležeti
klečeti

zpr. posed, sedl ještě
foles si
foleč si ještě

Bac 273 248, 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zústati
stati.

„toliko to užije, čo jiz' stalo nebo zastavilo se a ne stave
tom zústalo“

sov. zústal sedeti 'sedel a neformstal'

nikoli 'posadil'

chyb. ve vjem. 'zastaviti se, stanouti'

Paed 1, 93

Koř 3, 625, 645

Časopis 2, 171

Časopis 9, 781

MURÁNSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Paed 3, 248, 4, 249

zůstati vězti ~~ve~~ bláde

sp. vězňů; vězňů

šac. 3 248, 4 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zůstati + furt-fas:

zůstal zaraden

opr. zůstal, jaro by jej zaradil

Komeny, P 9, 158

Šac 3 248, 4 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zůstati + adj. < part. pas.

divu zůstal uctěný spr - domu uctělo štěně

MB² 276

Bactyr³ 248, 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zůstati bez²
— <formanti> —

zůstal ——— spr. nebylo ho všimáno

Bac Op. 289

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zústavovatí

zústavuji tobé voliti (volbu)

Spř. dávám tobé vůli, na vůli.

MBZ 276

Facty³ 248, 4 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

~~Handwritten signature~~

zástavní

sp. zlyh'

LFP 7, 137

bačfi³ 248, 4279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

železný!

sp. su-

Pač 3249, 40

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zvědeči

Spr. Zvědeči se

SacDfr⁴ 129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvědeři čeho

sf - co

Paed 2,449

Paed Ofc³ 249, ⁴ 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zve'dati

Sfr.--e-

Bac'ofy 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvěř f.

poelle kost

2. zvěř

MPZ 8

Obz & Pos z Rud 10,47

Beč Dfr 3 249, 4279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žveř

žveř - žveř

50
Bac Ofc 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvici

čtyřl. 44. - i

aruz.

BačOfn⁴ 50

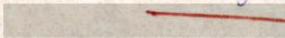
může používat v domácnosti k

stát víceúčinnou.

Závěr je jasný: doporučuji

nenásledně, mějte rádi svou

světovou měřič

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvlášt'

p. zvláště dobrý' Evěti libozvudu

Šac' 3 41, 4 0

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvláště + V-

1. zvláště Evili "frúzevu"

~~Pač Ofr 58~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zvláštní, -ost^v

Sp. - a -

Bac³ 249, 7 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

květi

Sf. - u -

Bac Ofn³ 249, 40

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žvík

Spr. zveř

Žací Ofn³ 249, 4 0

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zyřati eo

Sp. Čemu

Kačopi 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvraty, zvraty nac

Sfr. Cemu

M.B. 278

Kameny 9, 157

Šač Ofn³ 249, 289

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zvyšly' byti

zvyšla' byla

zvyšla byla

PB 63

zacty³ 249, ⁴ 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyšší

obřad. spr. - i

Bac Opr. 4 50

Proknaime se najít některé
čtenářům předkládáme, a dokum

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zoyšovati

Sfo. Zoy-

Urb Vest Bible 1, 200

Fac Offi³ 249, ⁴ 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ž

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zabraněný „frizevu“

Stevy^z osud

X Stevy(ze) z fúrob

vizmež otce X vizme uablu

zdaliž umí X zdali
Zdaž Zda

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

3 40, 4 58

„Ovšem ... nelze užití vzdy, poněvadž [-t^u, -z^u]
dodávají se jiného smyslu a zejména bývají přifojovány
ke slovu, Steví, jest s důrazem vysloviti, pomáhající slozu-
vitelnosti.“

4 58-59

- 26
"nejsi ve sajme zsticne", "folud fruzevi jimi neodstranjeme"
nejsme: forozujtez, pripustiš, samz, jarož...

Bac MR 73, Opr 57

folde folud libozoudu: zdatz umi X zdatz vi'

dodavaj jitelis smyphi, u svo dizaruzitelu pro svozumitelnost

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

74

Žába

Snati a' ve s'elouvanu'

Pos z Bud 12,843

Prac 2 Prar 6

Bac Ofi³ 219, 4 279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šáci stroj

šáci šaclo

PB 4

šáci 3249, 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řáctvo

Spis - Řáctvo

MS² 96

Řáctvo 3249, 4279

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Základní - co

Spr - Čechy / oc, rač
od toho, na Rom

Paed 1, 93

2, 142

Komandý oc 2, 138

ČHM 9, 87

MB² 111, 278

LFP 5, 268

MURAVSKÉ
ZEM
MUZEUM

rač Of³ 249, ⁴ 279-280

Řádný

in. 8

on není řádný zlý člověk

sp. on není zlý člověk

ČM 8, 192

Č. 249, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zápis^v na Sols

Fr. Se Soum

Zápis 3 101, 4 158

MORAVSKÉ
ŽEMSKÉ
MUZEUM

Radost^v mihi ka solo

sp. Le Souu

MB² 278

Jac^v Op³ 240 4
280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

č. 1
Kadouci, - cny

fr. - ka -

Isactfr 3 249, 4 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Záhady // xi-

přípusti' Bač kovář 66

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Záhadlo

// Záhadlo

Bac MR 58

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žalost' nad 7

Sp. 2², čeho

MB² 112, Prust 8

Bac Of³ 249, ⁴ 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řalovati
nač, fvoč

sp - 2 čelo

MB² 112

Bar-Of³ 249, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Časy!

Sp. 5h-

Šac. Of. 3 249, 4 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lebra?

2. — lu

sp. — Lu

MB² 33

Bact² 3 250, 4 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zebruč

Sfr. 4-

Bečof 3 250, 4 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šehron

geolog. 18. stol. u. Soumeta

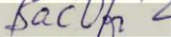
Šachovský, Dejčáci

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čel m.

podle mě

 č. 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo nad 7

spis - Česko

MRZ 112

číslo 3 250, 4 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Želiezovce

59.

Šachty 4 71

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Železný
žďa' mutnost

spe. neodolatelná, nezvrátaná

LitListy 2, 61

železný³ 250, ⁴ 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Seletič

sp. číslo

Šac. Op. 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Keliti.

Sp. - et.
3 pl. - gji'

Šac Op⁴ 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ženovat se

Spř. ostřelati se

 Žac Dfr 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[žci]

žhu, ^{uv}žžes, ^{uv}žžē

"tvary s žž nahrazuje tvary slovesa paliti nebo
rozvícovati"

žac Ofi 280

žžal, ^{uv}žžav

žpr. žehl, žeh

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žac Ofi 281

žc

Řid

1. pl. řidi

Spr. - e'
LitListy 2, 42

BacOpri³ 250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Židle

Spr. - i

Šac'Ofy³ 250, ⁴280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žirny /

sp. žir -

BacOf³ 250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

4.
Zlínice

Sg.

Bačův 7 11

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žikčo

Sp. ži-

Braslav 103

Badofr³ 250, 7 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

~~2015~~
7.7

Žití

Sfn. Žití

Osvěta 9, 166

Bačty³ 250, ⁴ 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

řih!

"Wřivějme uěsto uěho nađeři řivot, řivobytí"

řac. Op. 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Elviki

sp. ži-

Pačof 3250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Libuy¹

8 fr. živ —

ŠacDfr³ 250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Živobyti

v celém své ž-i nic podobného jsem neshledal
spr. jak živ- jsem nic podobného neshledal

MB² 279

Sac^o 3250, 7280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Liut

Sp. ži-

BacDf³ 250; 4~~0~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Život

v celém svém ž-ě nic podobného jsem nebyl

Sp. jak žio jsem nic podobného nebyl

MB² 279

Doc. Op³ 250, ⁴ 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

život

zachováti při ž-e[✓]

Sp. - živa

litlisty 2, 61

šac. Dp. 3 250, 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šivof

stati o cí ž.
uřlaldati
uřilovati

fr-hrdlo, bezhrdli', bezživoti'
Lot 3, 642

Šac 0fr 3250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Život

voda ž-a

fr. Živa'

ČMM 9, 185

BacOf³ 250, ⁴ 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žižka

Sp. Žižka

Doc. 3 250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šišuvy'

Sp. 212-

Bac Op³ 250, ⁴280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Σιζάνι

Σφρ. Σιζ - LFP 7, 137

BacOf³ 250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žlaza

Sp. - a'

Kačofy³ 250, 7 287

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Liice

fr. Liice

Sac. 3250, 4280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žluč

Sp. žluč

Pač. žluč³ 250, 4 0

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žlutolivec, Žlutolisek

Sp. Moravské MBZ 279

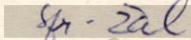
Bac. Of. 3 250, 4 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Euoviti, de^v sloz.

~~Spr. Zatz~~ vlnodul'

Euul Spr. Zatz

 MBZ 19, 22

Satz Ofn 322, 430

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lošín

2.-mu

Spr.-na

MB² 33

BacOfi³ 250, 4 287

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Goldner

sp. - el

№ 3250, 4281

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

✓
Ztec

2. Zerce

Bac Ofz⁴ 281

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

č. 1
Kvasterost

opr. žva-

Bac Opr³ 250, 4287

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žhavý

Sp. Žhavý

MB² 279, MS² 96

Sacr³ 250, 7281

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Bachmann

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

foto

Germanismus v udrěci na Vysočomstoku
fofs "čisticí obilí"
šorna "plěcha"
šrancí // šraubncí, "šroubovat"
voršauf "větača"
veškostu "prádelna"
sesle "židla"
šrajfofle "peneženka"

Bachmann NR 42, 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Strüdel

sp. jablkový závin

Bachmann NR 44, 128

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šunkofleky // šunkofleky // fličky
sím se halusky

Zachmann NR 44, 128

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zemědělská

spis - Zemědělská

Bachmann NR 44, 728

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Bartoš

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jevy

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozumová textu BR² proti BR¹

"Než i tak bylo mi lze douhat, toto vydání rozumnosti
asi o 150 tisíc více než dříve, jedna z vlastních
fotografů, jedna z dvou dílů, která rozprav brněnský
nedávno vydání"

Theodor Vodicha, O novověkému páze spisovatel,
Hlída literární 1892
Věst z Brna 1892

Josef Vycpálek, O čtení v ústředí vstřední gymnazii
v roce 1892. Gymn. v Brně 1892

BR² Předmluva
i podle MB, Th. Vodichy něco o čtení předtím šlo ve učebnici
LF 1876

BNR VII

Krát

„nem' udu sice az tak proti angli, Ede se isad odsutim
Eocione' samohledy nebo prisahim hlady v snadno zameriti
muze, nebude to jistota proti 'Cibozvudu'

víc a více

~~jaké uhel černý~~ ~~jaké odo v hlavě~~
Reu a Egyptánů

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 195, 2204, BNR 222

Výslovnost cizích slov

'šlechta' a 'fotička' je sušše zachovávatí původní evanĝelium cizích
slov i v češtině
např. folklór, péřarce, indinátivo ...

BR¹94, 2201, BNR 2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Věra o - dloužení v ů

„Kopěně jest ... dloužení jádne a lahodné hlady a
v rozplásklé ů v čestné i físovne:
smula, síva, řute, čistak, narůdel

BR 194, 2200

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vocalizace předložek

„V letech sedmdesátých se vyvíjely se klasickými zvláštnostmi
»libozvuky«

získali spát ve Praze, ve Brně

„třetí a čtvrté vokalizování „Eudam“

evol. u předl. h: eu u'části, ale i ve ožu, ve užij'
vzorem asi u u'části (žu)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 3

Konsonantismus - skupina souhl
sh - mor. zh
- Čes. sch

4. Ze pravidelná' sfodoba této skupiny zh neformě^vru
láhodněji žni, nežli nepravidelná' sch, fochofi'
duoduo každ' jemněji' sluch. ?
obecně' dvojsmyčl. : schoditi ← shoditi
< voda chladouka schladila ← zhladila >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 193, 248-9
BNR 1

Inf. po odkaz. Fo

sp. "vysvětlovací věta, uvedená 'Sondiciona'lem"

< ka to jme tu, abychom ti pomohli >

BR 179, 2170-1

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Prof. "Striding" // Rozd. ve větách vztah. a káz.
jiri slovesech byti, miti, vedeti.

< Jeste jest vamu Edo fomoci >

< Tu se clo cemu divati >

< Bude miti s Eym pracovati >

< Uemam se ja' kdy Edy baviti >

< S Eym se o te poraditi, nevedel jsem >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 19, 240, BNR 107

Inf. učelový "učelý"

< Otec dal syna sloužiti >

< Zanesl jsem si boby podraziti >

< mnoho ovoce zůstalo ~~skřítati~~ >

< Nemáte čerstvé vody napiti se >

BR 19, 239-40

BNR 107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Adjektivna substantivni'

shoduje se s uctovanyim jmeuem

< v casopise Suetozoru, od spolku Besedy,
do voi Biskupic >

BR 166, 2144

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Abstrakta pro řemesla in. uážni řemeslníci „Průmysl“

< Josef Kováč, řezářství, sř. řezář >

< Libor učil se záhradníctvím (kém), sř. záhradníkem >

BR 24, 257, BNR 212

učiti se řapečtví, sř. řapečem

učis.

BR 84, 2187, BNR 57

1 BNR 212

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUSEUM

učiti se řezářství, sochařství, sř. řezářem, sochařem

BNR 64

„Nyní se naši zručníci za svá řemesla stědi a domnívají se,
že takovému učení volem v prou zařadím“

< Josef Špaček, truhlářství, sř. truhlář
nebo truhlářství J. Špačka >

BNR 126 1/2

Priz. u subst. a adj. se slove žiti (označujících jednoty)

< o něm mě hauba ulawiti >

< Nebud' tebe fo tom fouha >

< Strach mě odjeti >

< matku žlo tessuo fo detech >

BNR 45

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Prus. doplňkový m. uou
instr.

činiti se, viděti se, uvažati se foji se zpravila s uou. adj. neuro.
||s instr. adj. uo

[Chlěl se jim mil // milým křičiti >

[Vida se tak obloukan, rukou se zarmoutil >

[Ožáral se Erro >

BNR 46

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Aluz. doplnění

fohle lat., už v Pas., u. cis. iusti
< Ambrože biskupa volte Pas >

BR 7 IV, 2 VIII
— 1 —

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Aluz.

u slz zápor. s gen. zápor. & níže je přifojen předmet
jako potvrza předmetu zápor. částicemi vez, jevou, tolé!

ak

< kromě peněz jenom trojník >

< Za stravu nám nic jiného nedávali, toli & chléb >

BR 199, 2 211

BNR 50

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Autonajma - jejích spojování
"podvojnost výrazů opačných (protiv)"

< hory doly >

< vstávají khaže >

< dnem noci >

asyngetický, obč. s aliterací neb asonancí

BR 43, 293-94

slad-ražor

< cestou - necestou >

< bláto - nebláto >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 44, 294

Alfozice
neof. užívání nov. jmenovatel

[na skladě u L. Urbáka, nástupce V. Brücky] >
sp. Brücky

BNR 125

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Atrakce

B. j. neodslusuje

čítaje jen dohlady

: (při slunec ^{zařadu} v' chodu)

< před sluncem v' chodu >

< slibiti co rukou dávkou >

BR 66, 244

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čas slovy'

časovjeh tvorih v nasem je kojnost

prilady: tvorj a odvoseny sloves ^{prati}
~~trivets~~

BRN 8, 216-17

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čísloky neurčité

◁ před mnohými lety // před mnoha lety ▷

◁ Soli Eji zločinní ten se dojustil // Soli Eja zločinní ▷

B2 19, 2 / 8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čísloky neurčité - shoda

⟨ Količ jsou obyvatel na světě... ⟩ „hrzný germ.“

BR 218

subst. množst., mate, kole, kole

řed množstvi lety // řed množstvi lety

⟨ Po mých děch umrel Vas děch: po matce děch ⟩

⟨ Količich zločinů se dopustil // Količa ⟩

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

JNR 11

Číslo - zlomek

1 1/2 fül družha // - e'

2 1/2 fül vřetko

3 1/2 fül čvřta

4 1/2 fül pata

ve školce jedou a fül ...

9 1/2 liber = deset a fül
čp. fül desaty liber

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

PNR 10-11

Datov eticky "sdiluvosti"

↳ kejšem ja' valm dševs, jšem ja' šev a telo >

etic-dat. sobě, si dodává' něci zvláštno výrazu, jehož jini' jazykové
" tak snadno nevystrnou "

↳ ky se dšeme a ou si leži' v chlāděku >

při castem užívání uabyvá' jím sloh odborne' tšernosti "

↳ jak si foveš >

↳ jak uvědi' jšeme si >

BNR 58

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dafis fosenim' "fri'vozvaci"

"fri' skse lyti na označeni' majetku"

< Tent' jest' jediny' syn své matce >

< Však není ještě všem dluh věc >

BNR 58

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Seclinace - marš. - es - vlast. pu.
- er - - u -

vyslovaji' e: Alés, Alše
marš, marše
Winter, Winttra

BNR 6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

deklinace - masl. - l

přívod. t (jste na vřel. korr.) x l'

podle kmenů řadých:

anděl, bouřel, mausel, šotel, uozel, papel,

šnypl, konypl, přivanypl, ž'el, ušel, uhel, ušel,

uzel, vrchol, živel

» Kolísání neměla by tu uložnice přifantetě zadruhé

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 5

Seclinace - mark. - 5, - 2 - vlast. jmelna

Karas, hecas

Alcis, Felix

Fuchs, Klaus

podle holub

frickod & uel. destinaci, nepr.

nejfve fru' u jmen uim.

MB: u jmen uim. frickod jiz tvar frickas // neprickas.

skutecna' destina nerobiduje nem. a nemem jmelna

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 6

Dekl. masr. na měřky C + a

paša, bača, večera ...

„Skládají se nejpravději fo moravsku“

1. -a, 2. -e, 3. -ovi, 4. -u, 5. -o!, 6. -ovi,
7. -ou

BR 283-84, BNR 6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Deklinacei' typ Petru
Petrůj (Mor.)

přirodně adj. -joseš.

podle vz. souduš, lid. podle vz. ueladž

1. Petru, 2. y. Petrova, 3. Petrovu, 6. Petrově, 7. Petrovyju
Petrůj - ovu /

veselouost nebo přelouvali' Petrůj, -e, -ovi
"jěst cíviti živoucímu j-u zřápně uáší" ?

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BK² 1378

BNR 8-9

Deklinače - fem. - 7

ard. dci, dcerě Živě jen 3. b. dceri

→ matra, dcera (ali 3. b. - ři)

⟨ hoičnā dceri, sfr. dci ⟩

⟨ tvā sru' māti, sfr. matere ⟩

net^v faditana' glossa v MVerb, srbnēni foelle māti

1. net, uš. neter

2. netere, uš. neti

4. neter, uš. net^v

navih: uoblo h se frouca ~~zavazeni~~ se uzivalo uostovaru
netera

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 7

Deklinace - neutra ('město')

slvo v slově

v oce v rouše, ve vojstě // už v j-e starém -u

Geb Hist Mel : u vojstě // u vojden (2 dal krou)

BNR 6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Deklinace - neutra - n

řec. obec. pu -eno (rameno, semeno...)

↳ řec. si mě tak bludně ho, ř. semene // řec. semena >

↳ s ra mě, ř. ramene // řec. ramena >

BNR 7-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Disimulace výraz-^{prohýbání} „jednotvárnost“
příklady na pěti formách

BWR 226-7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dublety hláskové - jejich významová diferenciacce

průhledy

BNR 154 - 156

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Elipsa

pojednáni o vnitřní výměstě
rozdělení na výměstě jmenové a slovesné
včetně tvarů, které se nejčastěji upouštějí
hojně doklady

BR 191-2, 2194-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 218-221

Gen. Komp.

< nejvyšší samene >

|| od² < starší ode mne >

|| nad⁴ < dražší nad zlato >

+ [|| než < lepší jest woudrost než věci nejdražší věci >

BR¹ 78, ²168, BNR 56

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jen. paritovaní u subřt. označujících hodnoty

< fořata fětí groří, spř. fět groří fořaty >

< fět dui' cestý x iter řingue diernu >

< 10K fořaty, nahřady, oclměny, řěody >

< řluchví flati' obec zřofitue 722l. roěně, spř. zřofitue' ho >

BNR 49

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. foseniv. m. adj. foseniv.
"je-li jmelus vlastni' sa označujici' bez přivlastku"

< v sudě Diogena, sp. — ově >

< dcera Krokova >

< mnoho psi zajeci' smrt >

< psi' hlas do ucha nejde >

X syn Erata Václava
dítě: syn Erata Václava

BNR 47-48

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Imperativ

Bantov doformučeji

-u

→

-ni

-i

→

-ri

posilū

→

fosilui

setri

→

setri

BNR 222

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

^v
Imperativ - prohibitiv

„prohibitivu slyš dočasně jen tehdy užíváme, když toho cíle vystředáme,
varujeme, neboť jen v tom případě žádáme, ať děj ve svém dovození
ne nastupoval“ { neboť se }

„sic raději žádáme, ať děj vůbec nastupoval (vedle toho & jeho
dovodění), navíc volíme slova tvůrčí (vedle toho & slova dočasně
ofetvaci“ { Nepouštěj se bez vesla na moře }

BNR 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Imperativ - prohibitiv
u slovesyby

slova tvrdá: "Žádáme, aby děj před našima očima se rozvíjející přestal"

< hejediť tak rychle >

slova ojetrací: Žádáme, aby děj neustupoval"

< hejedi >

BNR 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jména žen

plur. jmen narodů a obyvatelů

v Řechci, do Vínece, do Tureš, do Šib

[V židech [= v židovské] zhořel: při domově]

BR 122, 247

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Karofonie

příklady karofonických situací (hl. opakování hlásek
hlásek nebo skupin hlásek na hranicích slov)

< tepro v druhé polovici, leje tepro >

< slunce celý den svítilo, leje slunce >

BR 195-6, 203-4, BNR 221-2

~~MORAVSKÉ~~

ZEMSKÉ

MUZEUM

Kompozita pízdivý
sladké stannový / Barotstvo

hryziceřka 'lalomec'	uřihlad 'lalomec'
melichuba 'Hličhuba'	parilata 'trhan'
plodihřích 'forusitel'	stavínoha 'přesny'
čacvara 'nemotora'	matonoha 'uřička'
rozumbada 'nareweis'	
obezi svet 'tuláč'	

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BRⁿ 62, 2134~~4~~

Koud. ve vetach well. "vyjadrovacia" "
"nepristupna vetah taracna" "
"na označovaní výrobu nejistého, fočly bueho, nesudicného" "
< Odporučiti, či by s rozrazu rovnoběžnému to činili >
< Čechové nevedeli, by němci za lereu běželi >
< nepřítom se o to, aly jiné cesty, žti nemělo >
< ... obžal se jich, co s chyteli >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR¹ 85-86, ² 143-5

Konjugace - typ Brati

neroz^u slo^u tvaru beru - be^ues^u
peru - pe^ues^u

chyby: be^uru - be^urou

2 [připustit „pravidelnější a fruznější tvary“]

BR 193, 2199-200
BNR 4

připustit obecné tvary ~~neroz^u slo^u~~ a nerozložené

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 4

Konjugace - typ první
přic. typ. přosený, uš. -š-
viděn, zviděn, viden, rozviděn
řaděn, uš. -z- řevé "se přotrvi" Čes. školní
maso zbuděné / uzěné
hyzděn, ofozděn, uš. -žd' "přotrvené" "přotrby"

BR 194, 2-207-2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Konjugace - slovesní formy - stavečky

v inf. -iti, sp. -ěti

haniti, ~~hovit~~; moudřiti, staviti 'budovati',

odfocediti, zafocediti sp. -ěti

často v part. -l: vyšel se, oči mil, ušlo jím frastilo,
přelézil, vřel se, zardvil sp. -ěl (el)

MORAVSKÉ BNR 13
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kousmaný - dentály - zemědělní

důleď, vlně, pohnouti

BR 94, 207, BNR 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Konsonanty - hlavně - $s \rightarrow \tilde{s}$
 $z \rightarrow \tilde{z}$

Změňování fo žpirobu svačedem

šulina, šerna, švichot, šmyčati, šahati,
šlivovice, mušeti.

nešen, vežen

stežka, kružu (kryži)

mušt. nos(te), vor(še), čas(te)
snaž

dřevce i vrazim

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 94, 201, BNR 4

Kousmaný - zmlčovaní dujín št, št
št

stovrati, stáratí, stouchati, vstácl, vlastova,
stopka, veslovie

brěctan

BR 194, 2201, BNR 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kontaminace + flichtění⁴
příklady na E-i vazeb
obrazů

BNR 223 - 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vedob. sloveso tvaci u. ofetovaci

< Oujest u uas kazdy den , spi. Gva' >

BNR 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Neurč. pojednání

"man"

nejčastěji 3. os. sg.

< Po něm reforma, že je sedláč >

< Tam dostane všechno (Empiti) >

< heř jeť ufočičá >
bude tu

|| Vypravují, že ...

Člověk neví, z čeho slouží

Náč Eds myslí, o tom se mu sníva

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

BR 29, 262, BNR 44-45

kom. dopln. u adj.

[Senze ty byly hledánuu věc daleka' blízka'
a blízka' daleka', mala' velika' a velika' mala',
černa' bíla' a bíla' černa' abd. se zdála kom >

„Správnější instr.“ arg.: „řec o tom, v jaké měnivé
způsobě podmet se pívá“
„~~ostatek~~ odliši' se na průsudek
od podmetu“

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR¹ V, 3 TX

Nov. doplnkový a subst.

podle lat., až v čas. m. čas. instr.

[So. Pavel jest apistol zvolen čas >

BR¹ IV, ² VIII

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kom. jmenovací m. gen. ~~Průdčivého~~ Průdčivého

[Průdčivého m. o posledním představení „Brámborů a Čechů“,
spis Brámborů >

 BNR 125

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Novo-jmennáci m. Jan. fosešiv.

vliv kón. (Wustmann 190
odsuzuje i v něm.)

[Kučařská J. Kolyta sp. Kolytj >

[Hotel "Sudy" sp. Suchelov >

[Truhlářská dílna J. Karásek >

BNR 125-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Objekt u inf. závislého na řídicím slose
"inf. a sloso řídicí splývají v jeden celek, protože přednost
závislý na inf. nespravuje se co do řádu infinitivem,
nybrž slosem řídicím"

[kličcei pravdy jsou děti]

[Jal se toho spolek trhati]

2) [Pratr mocen jest svého statku dati, rovněž
se jemu zda]

MORAVSKÉ
MUZEUM

BR 19, 2 44, BNR 107-8

Preč. doš. x uoboz.

„Kamuleho oase sly trvaci a ofetvaci užívané, Edž
ale děje nejarehu spole osolu, od škreč zchazel, fosuzypeme.“

Kdo ti to Soufil? X Kdo to Eufoval?

ciáme si spole úsudek o efidolu
Soufil a o tom, Edž Eufoval
drako nebo lacino
vhodně nebo nevhodně

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kdo to tedy uataloval? Edž je
forazil?

BNR 100

Proč doč. x vedob. ne vedob. tazacích
a v inf. se slsem unti

Proč uzačal? // měl začít (neschvalujeme, že děj
měl vysonat)

X Proč začal // měl uzačnat (neschvalujeme, že
děj hl vysonat)

BNR 701

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předložkové ja'dy

mnohé vyjádři "znamenitou výrazností a jednoduchostí"

hojně dohlady [i uárečím]

nejsi. Já ti do věci vstupovatí nemůžu >

< Liborovi bylo více do fláče než do práce Němu >

< Co jsi myslil, přes mě pro chudobu z lásky pustil >

průhlady od venkov. dědiců a babiček >

BNR 214-215

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Přelud. absolut.

Protestoval proti němu už Melantrich 1580
v „Krátké správě francouzského mluvení“

podle K. J. Eabeu, cit. v BR $\overline{X-XI}$,
 $\overline{2 \overline{XI}}$

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Richard. absolut.

hojná u Hanouta

podle K. J. Erben, cit. BR¹ XI, 2/V

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Přechod. absolut.

„hunké absoluty přechodní“ už v čas

[Zatím blízko odtud připlavše, jeden malý ostrovec
se obáral čas >

BR¹ IV, 2 VIII

za doby stádní ještě více

[Přestavě fah uloviti, ja jsem začal žer >

[Byli nejedni odforové mezi námi, jsa ten forádek žer >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR¹ IV, 2 IX

že u kom

IV, 2 IX

v pozdějších farnostech Církav. zaji. u přech. lin.

[Zatím blízko připlavše, malý ostrovec na který se obáral >

BR¹ 61, 2 731-2

Přechodní & střední

ve větších většijních a tázacích
zastupuje soud. a úřd.

< By uohl Eda funkce, uohl by Eda používaje >

< Jak uoha brál se brávit >

BR 7 69, 2/130, BNR 110-1

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Přidomek

u jmen osadních z² < Karel Euzé ze Švareberka, n.ř. - u
Karel z Žerotína, n.ř. - u >

u jmen neosadních z² + pl. < Václav Klenda z Vlastimilů >

|| z² + sq. < ————— u >

„Gemino mu. c. zui jarsi fodi vni, nema' ve starych
titulach z'ide' ofory ani nate z'ide' v' zname logice“

BNR 126-7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Prizkouč na sušit v předl. fa'dech

za lesem, sft. 29. lesem

„suad fiesobentur sftatuzih jamber uaril. basm. En“

BR 196, 205

BNR 2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Rod sušst. — neutro → fem

„neutra se oselabvaji ce suzih soucovet a tyto zdomoleni“
travy par se feminisuj.“

lic, voj, zaš^{ic/m}, uakuc
-e -e -i -i

BNR 23

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Rozoláčuvá

frankulady

BNR 227

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Shoda neutrální
u konstruční jest + inf. viděti, pozorovati, znáti, slyšeti.
< ha všude kopců bylo viděti soatopane' ohně >
< Za horami bylo slyšeti tušob' deť >

Chyby: < Vojedina jrou slyšeti její mocné' brody >
< obaz vnitřeho viděti se >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 42

Shoda při výrazech obsahu evantitativního
neutrální

- < Sotva chvilky dle živých zlo, ostatek pobito >
- < Stojím, jako by mne unáleželo pít >
- < Soudeček neví, fočet se jelo >
- < Bylo naš bromadu // -a >
- < Uč je toho jin šapru >
- < Velice' byla lidu se seslo >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 44

- < Stálých obyvatelů jsou sotva 3000, spř. jest >
- < Odbila právě pít desátá hodina, spř. odbilo ... pít desáté
hodiny >
- < Nejstaršímu Gly asi čtyři roky, spř. Glo >
- < Žena Gla 40 let, spř. Ženi Glo >

t. 44

Slovesa označující 2vl. zvuk a les?

hojnost slovo tvořících podob

např. bříčkoviti - bříčvati - bříčvotati - bříčvoti

další dowady

BR¹ 72-73 → ² 157-158

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovesa zdvojnásobá

uafi - ceřati - celřati
fřeti - řicholiti

+ mnoho dalších dořadů

BR 173, 2158

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Shovved - objekt dat. a aruz.

"ua-li slo fii sobe dat. i aruz. fiedmebuž, G'va' datro fied
adusakvem"

< Kralovna ze Sáby Erati Salomounovi G'liuu balsamu
dareu fii veslá >

BR 46, 299, BAR 135

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovosled — aforizce

„obecné jméno přelostně často hva' za jménem vlastním,
jmenovitě v ředí starší“

<David proutě řekl>

BR 146, 299

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovodet - sled překladeš

dues: se mi X starší: mi se

KomLabyrinth (proučili 7 kap.) mi se 19x, se mi O
i u jiných spisů a v fol.

"Chceme-li se vrátit k onomu staršímu způsobu, zůžeme v
časem snadno, jaksi se raději fridrichské nově, také z toho
až tak velká šloda nevezpěle slohu našemu"

BR¹ 50, 2706, BNR 139

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Subst. verb. - rozdily v'itove'
chb. se u'etva' vid' doš. u. nedoš.

< Společné místo pro shromažďení a zábavu,

spř. shromažďování >

< Po rajeti' babylonském' zafocato znovu zbudování chrámu,
spř. budování >

BNR 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Subst-verb.

uvodny spárnejší' sufiumm

↳ knižka fodal značue' vozido z ufolojem' Eracijy,
sp-ufolojit >

BR 142, 290

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Synonyma

řetězy

BNR 153 — 154

„důležitá je znalost je a jeho užívání pro ložnost a
romantost slohovou“

BNR 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Synonyma - jejíh spojování do dvojic
"podvojnost slov souznačných"

142, 291 " aby jideu a tyž pojem uležite osvojme a durazněji se vyřekl "

143, 292 < fo pravu a spravedlnosti >

< schvaliti a potvrditi >

< filně a důležitě jiti >

< filně a snažně hledati >

143, 293 často s asonanci nebo aliterací

< nejdy a sinjdy >

< bez ladu a vředu >

< říci a říci >

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

BR¹, BR²

Tautologie

forálady

BNR 227

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Učitel' tvanz ady. m. neurč.

že jsem

byl ulice na mnohých místech jako přetřezene' videl' Koum,

Sfr. přetřezeny →

[Tot' v pravdě jest, což svědčelne' lidi nesuro te lue'ku
Bohu podobne' ano telne' rovné čim' Koum,

Sfr. podobny, rovný →

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR[?] V, ² X

Vid

dob. m. nedob. - genu. už v Pas

↳ V tu hodinu stáše lid před chrámem diviec se,
proč tak dlíko z chrámu Zachariáš nevyjde Pas
m. nevybáží >

BR IV, 2 VIII

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vid udob. v minulosti

„Minuleho času sly trvaci a ofetvaci užitvane,
sdy dle deje uzalho sfolu osobu, od kterz y-
chazel; fosevzjeme

< Kdo to stavel? >

< Kdo ty hody natahoval? [sdy jme usli
hody fozazeny] >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

32176, 2/65

Vocalismus

fonetické, vokalizace předložek a předpon

BR 194-95

2202-3

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vokativ fo slse nazývati
< nazýval jej otče >
je možný jen fo slse nřati

BNR 64

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zájmena

Zájmenná příslovce

- jejího spojování
„jednoznosť výrazů souvztáhných (Korelativních)“

< Pomůžte nám Eds ten > 'frěce nēds'

< Jaký taký vříděl frěce mame > 'ke veliž'

< Lód se vřklala sem tam > 'na vředny strany'

< Dohod dohod zřitovats bude > 'frěstane se svau s Edou'

BR¹ 44, 2 94-95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

41 reflex.
Zároveň Zvrat

vyfoukní se, "Edyž drubí dso jeit infimtiv závisly na fructu"
< Jeden z demonstrantu snažil se dostat se k prezidentovi,
sfr. snažil se dostat >

BNR 33

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

⁴
Zajim. reflex.

nesetru se zajim. zorat. uz v pas

< hodlím se mému učitelu Janu Kristu pas >

BR IV, 2 VIII

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Objektiva

"v noci lid. hvají vyznamu umobem širšich uzli v j-e sfis."

stary bratru 'ne škucle se prodavaji' stare' uoci'

hladna' smrt' 'Hunger not'

laciny' zid 'prodava' lacine'

chudobne' vyzvedeni'

zbozi'

BR 163, 2/36, BNR 27

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Adjektiva

v řeči lid. i ve starší řeči spis. místo duš. pádu předložky

duše síňové, jíbové, chradimové, ráva mečové

strach židovský (germ. strach před židy)

daň krvavá Blutsteuer, niš. daň z Erbe

BR 2 136, BNR 28

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Adj. posesivní

už ve střed. l-rě se užívá' gen. subst.

< Všechna práce člověka jest pro ústa jeho Kone,
sp. člověková >

BR 14, 2 X

nečes. smrt^v Odyssea

MORAVSKÉ
ZEŇSKÉ
MUZEUM

BR 163, 2 137

Adjektiva - jejich substantivizace

"byl zpodstatňován jména před. děje se často je způsobu něm. na úkor slovníkosti. Nejmáje tomu, nemáme tak, jako němec, užití jmen předavých za podstatná a doplňujeme je raději příložnými podstatnými nebo je nahraďujeme vetami."

< Doufám, že jistě vás zavede, spr. čis. třída >

< k čemu vše možné, spr. co může, možného >

< Blíže! (das Nähere) pod čis. 94, spr. více o tom >

< Další! (das Weitere) označím později, spr. zevrubněji zpráva

< Vzal mi to nejzřejměji, spr. co měl nejzřejměji >

< Očekával to nejhorší (das Argste), spr. zpráva nejhorší, konec nejhorší >

BNR 27

Adjektivy zopamý
zprádamy, přichodem minulý

fršedší, vzrušenost "neješne se uese"

často se může uhradit zprádamy, přičestem uia.

< Zdaleka přišlym snadno chabi >

< Hledal svůj ovec fobloudilých >

< místo zabýmých jím více sobě zvolili >

BR 162, 2/32, BNR 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Adverbia

místo přísudkových adjektiv u sloj podmětných
vliv uvidím, která nerozlišují přísudkové adj. a příslovce

- ++ [< sedí zamysleně, spr. -ena >
< cítí se šťastně, spr. -stěně // -stěně >
< strachy staly nejobavnější, spr. -ně >
< vypadá ^{svěže a veselí} blázně, spr. -dy ^{svěže a veselí} >
< celé zřítomel, spr. -ně >
+ [< stal udiveně, spr. -udiveně >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 66, 2142-3, BNR 116

Adverbiální význam subst. si vyžaduje shodu
s neutrum

< Běda fľa tomu, Eda ..., sp. bylo >

< Byl všemu slonec, sp. bylo >

< Byla již dosti tma, sp. bylo >

< nebyťme jom třeba četne dopravní stavby, sp. jest třeba chto >

< My tu nejme zafobabi, sp. ka's tu hebreba >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 42

Subst. m. adv.

u inf. "středně" fo slovesech lyti, uči, veděti.

Nemám času, spř. Edy

nemám místa, spř. kde

nemám ~~prostředků~~, spř. zač

BR 19, 240
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

^{Či stříž}
Akuz. + lso bezpodnělné ve vztahu k ob. č. 23

< Tehož léta vyprávěno jest koudnice ve tci' díl >

< masa glo hojnost >

< Bylo nás bromadu > // < a >

< Polovici nás nespalo >

< liž je toho jen šapen, šapen >

< Prida' se trocha cibule, špi. trochu >

MORAVSKÝ
ZEŇSKÝ
MUZEUM
< Je v tom trocha pravdy špi. trochu >
< Trocha fršnosti nespalo špi. trochu >

BNR 44

liom. + slso neosob.

ve ym. Soli hosti.

< Hromada jich tu bylo >

< na stromě sedělo šopa ptáku >

< Veliká síla lidí se seslo >

BR 23, 249

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Doč. vid u. vedol.

< Kdeoli zřival, jani ofustili sve' Soumaty' nom. >
spr. ofouštili

BR¹ XLIV, ² XLIX

"Hněpzi' jis-e' chbuč' uživaj' sls do souvazek o ději trvající uel
ofetovaném"

< Olejář dvadnat' za rok přišel spr. přicházel

< Do hostince přišlo rozličných lidí, spr. nascházelo se >

< Chlapci se od něho ueluli, spr. uelýbali >

< Ten zaslechoval, aly žl fo brestau (ale uel!) >

X Ten zasleušil, ži žl fo brestau >

IPNR 101-2v/.

Vid
~~trava~~ trvaci, ofetovací

Pro jemné významové rozdíly, narkho nerovnomerného sba
spis-e' naši foržvaji, simplu, nežvajtke/ nesprávne tvarii
končících za trvaci, trvaciha za ofetovací atd. "

doporučení číst Lom. Lab. sveta a opravovat chybné formy sba

naji. < Oblehat' dvohrad za rož púšel, sp. fúchažel >

< Děti se dažd' doubovit' ptaž, sp. ptažvaly >

< Kazala ji' dvočet' sebrati, sp. foržbirati >

a řada další' u. Slováci zol. z Neim Bab

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 76, 2/64-5

(= Pražens)

Tut, sčs dohonavých
na označenom štýle prečítaného " nesfr.

< Ten štátek zaslouží chvály, sfr. zaslouží >

< Neochopim, jak to mohlo učiniti, sfr. neochopuji
nechápu >

BR 11, 2 8, BNR 102

< Chcete-li, zřítaně, ja' vás nevyženu, sfr. nevyžalim >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
BNR 100

< Přiznám se, že tomu nerozumím, sfr. Přiznám se, že >

< Turecké' vojsko loupi' vesnice, jimiž' projde, sfr. procházi' >

BNR 102

Distribuciemi' trvaci' sira predponova'
zachovat tu vlastnost ditiu

< Hospodari uzi vstal - vidi uzi postavali >

< Studne vyschla - studne vysychaly >

< Zafoucel pade tu fiseu - zafoucelal jemu vsecko >

BNR 89

< Kdo uico nosil, ten toho nanosil, spatne navesl >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 101-2

Duratomní slo u. iterativně

často u novějších spisů

> Rada s nimi seděla babička na vichu, spí sedávala >

> z domova je častěji psali, spí psávali >

BAR 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Prérens sls. uodod. u. futura
chybné foedle uem.

[Dřívě se boujete-li tam ich halte mit, wenn sie hingeben

sp. j'jdu s valmi, j'jdete-li tam >

[Ja'jdu s valmi aš e mosty sp. j'jdu >

[Ja' tu se u bued, sp. bued >

BNR 99-100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

— ^{opráve}
fut. s¹ nedokonaných
místě fut. s po—

< Budeme ^{vaš} čísti u nás, spr. počítme va's >

< Radeš viděť, spr. leviděť

X Stěpi' budou viděti 'nabudou zradu' >

< [Sine v mládeži] bude čísti a rěsti, spr. vrděti a forvte >

BR 4, 28, BNR 102

< Děl se bude huati ulicami, spr. pōzene se >

< Budeme věsti boj, spr. pōvedeme

< Ta stěpna' haluz na vězy, rěsti bude, na vězy tady bude pvešt
a ona flod bude věsti, spr. forvte, forvete, pōnese >

BNR 102

Fut. oprave'

Najdu si cestu jinady, a ty nebudeš přece nic
 vědět než →

Sfr. nezvi's

BR¹ XXIV, ² XLIX

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Prét. sls doč. ne vedl. ^{to ovčičie} ^{germ} ^{šitčárnost}
označije a doč. v budúcnosti ^{šitčárny} ^{dočre} ^{jiného} ^{dočre} ^{budoucnosť}
nebo pítouneho

spr. fut sls doč.

< ^{maxie} ^{zistane} ^{zabíta} ^v ^{záhne}, ^{dočud} ^{ji} ^{ne} ^{do} |
nevsobodil, spr. nevsobodi >

< ^{nejvel} ^{kolépejši} ^{obraz} ^{žični} ^{veget.} ^{ce} ^{sfabrite}, ^{jačente} ^{jshe}
vstoupili do ^{frakera}, spr. ^{jačente} ^{vstoupíte} >

< ^{Kože} ^{litna} ^{stala} ^{šlídne} ^{dva} ^{dni} ^{ve} ^{forme}, ^{stredla} ^{bač},
^{dalece}, ^{že} ^{možno} ^{formu} ^{oblouci}, spr. ^{foštoj} ^{stredne} >

< ^{Kože} ^{vastala} ^{zima}, ^{šuntus} ^{ly'va} ^{na} ^{foli}, spr. ^{vastane} >

BR¹ 4, ² 8-9 BNR 102-3

< ^{Čeraj} ^{voce}, ^{až} ^{úplne} ^{dočalo}, spr. ^{dočraje} >

BNR 103

Zápor

chybně hovoří v zápor. větách u něčeho co, u čeho, což, já,
zářky místo nic, zářky

< Odborníci nemohou podat co uveďte, sfr. nic >

< nic to na něm ~~neformální~~ ^{neformální} což napadneho, sfr. nic >

< Obměny mi týčemi měly jazyk úspěšně dosti, sfr. zářky >

< Každý uhrad libá ružu, Ebera ho bile, sfr. zářky >

7 [< Pro něco na světě uel by to dětem uel, sfr. Pro nich >

BL 98, 210, BNR 122-3

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

2
Zajor

ničdo, nic, žádný... + Zajor slovo
chybě se slovi skladaným vlivem něm.

< Vše jest ničím proti tomu, co jsem viděl,

[Rabulstice jsou ničím zálohy logiky, sfr. nepou]

BNR 122

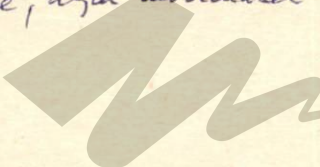
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

24
Zajor

ve věcech s ab, fo slouch zafordati, braditi, hajiti, zdržovati,
zstřihati

↳ Bradil mi, abich tam nechoďel

↳ Zdržoval me, abich neodcházel

 BNR 124

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zápor

u vypracování učebních s ^{se} fo všech zapřítí; přití se, spřítí se
< byl se, že toho naučil >
< ... zapřítí, že otec jeho urodil se u něj >

BNR 124

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Přet. troicné osob. zájem. + part. - l
v obec. a ba'su. čistina' špatno'

< ja' viděl, spr. viděl jsem >

< my tam také byli, spr. také jsme tam byli >

BR 33, 270, BNR 33

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Člen

členova se resp. z označení faldie neslouží k tomu (ten)

[Tím jsem označuji se první foetba, sfi. tourem jím >

[To aby foetba se sfi. Slove aby... >

BR 79, 18-19

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

4
Lájam. osob. v nom.

„nom. ... nevyjadrujeme, leč je-li na něm divak“
vliv něm

< Já se foroucímu, já děluji, sfo. Poroucímu se, děluji >

kusisany v předladi ch

nečes.

< S tou myslí přel (on) do Petrohradu >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 1 33, 269-70, BNR 33

BNR 33

Slso - 2. os. plur.

"odformá 2. os., kterou novéjší spis-e' se svými čtenáři ustavičně
rozmlouvají, proto jim jako třeba na srozuměnou dávajíce, že toho
jistě uvedí, co jim fou spis. za známé předláda"

[Unade? vzpomíná se při pohledu na ně [= na osázy] na
partou pláti provence (Camarquy)]

BR² 85-86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Číslo složené

Barter doformuje jedenadvacet (jeden lid-územ)

číslo 21000 dvacet jeden, ani nám jaksi nepřirozené, stojene

Udělat jeden zlatý, sp. zlatý >

< Ze 341 slavné osoby, jichž vrist je znám, Sp. Hlavo-

74 osob středních vristu >

< třicet dva osob, Sp. osoby >

< 303 středních osob, sp. střední >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 10

Číslo dvuhové

u podstat. jm. množn., abstrakt., -í

⟨ padesát bot, dvěra uče, dvoji záruční, patná oddělení ⟩
+ | ⟨ dvě nevěsty najednou, sfr. dvoje ⟩

BR 18, 2/7 BNR 30

„překládaná z něm. číslovky dvoje vytržení se k oběm“

⟨ do dvou uovin, sfr. do dvojila ⟩

⟨ sedm dveří, sfr. sedmery dveře ⟩

⟨ třicet sátek, sfr. třicately sátek ⟩

⟨ uholů hodinek, sfr. uholů hodinky ⟩

⟨ dvě nevěsty, sfr. dvoje ⟩

BNR 30

Východně jižní a buduci

v mor. ústředí sloven., valaš. a hanáck.

tvor muž. pro všechny rody a čidla : (běža, chodá, kletka)

v obec. části východně slovo čistota vyuzitel

BNR 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Přechodné & absolutní (nespojité)

nejčastěji v neutru

obyč. v dat. nebo gen. náměstkovém

a) podmět přechodnému obsažen jest v logickéu podmětě ve ^{hlavní} větě

< Až mi srdce troulo na to hledě > význam zprav. způsobu

b) při inf. < Neznadno jest smoly se dotýčajíc, neposkvrnit se >
+ < Zde je čas a místo pracovat, odplaty věci zaslulupic >
při určování místa, času

< Stojíc obličejem proti dveřím, jest věž vysodá >

c) při omezení nebo určování výzoru hlavní věty

< Zhořelo domů šedesáté, počouc od staré sáblavy >
+ < Věž, že nám zde, Bohu děluje, dobře se vede >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 61, 2
130-131, BNR

Přechodní & budoucí

"vznáče děj rovnaly' v budoucnosti druhé jiného ději
budoucího"

BK 60, 2128

slso než řidiči je bud'

v ind. fut. <... ja' odejde maliceš fomodlíku se >

v imp. <Kada femize uvaž se ve své dědictví >

v cond. <Žádáme od tebe, aby vředa na šou & nám přijel >

v inf. s ^{modal.} ~~form~~ slovu futur. významu

<... formaje, že by vředu hl, máim ho na obrazet
vřiti >

BK 60, 2128-9

Slovoled

subj + predikať
adv. uči.
adv. věta + subj. + pred.

foi'a'de? "ryze slovařský"

↳ Těch dnu' císař se vrátil >

↳ Když se tyto věci v Praze daly, bral Václav nejl. dvořem
v Čechách >

v Babice 'wim. foi'a'de? slov.
↳ Jak zastaly zjev, běžely děti uřídem matřem vstříc,
s. rus. předl. začínám nekne, setu co vceř toz
ofocumcc habotřeny uatěpřnu >

[víc. dohladi]

MĚSTSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 132

Slovozd - subj. + predikat

"Podmet jede před výrokem, a to i tehdy, když se věta
přične' předlozce aneb jakýmkoli úvodním příslovečným
zálož i tehdy, když, když předchází celá věta předložená
(přádek přirozený)" BR 145, 296, BNR 132

"Přádek přirozený" (inversio)

a) "Když se výrok s důrazem předloží" < Nevěřím se saze ublíh >
zálož je spojka a, proto, tu, tehdy, v tom
< I chofil zálož svůj, vlat ... >

b) "Když podmet bude důrazem aneb objemem ualžva přívah, nad
výrokem, čímž slouží na místo významnější - na konec"
< Hrnuli se s něme lidé obojit folloví >

BR 145, 297, BNR 133-4

Slovoled

* Sloo vyřetenné' nevzdaluje se p^řit^ě od svého f^ondu a ve
větš^íh uedl. uelvá' t^ěd č^ásto na samém konci vět^í, jak si obli-
buj^e uov^ěř^í n^ás^í sloh dle u^om^ěř^íy. V^šlec slova logicky z^ásoh^ě
mat^ěř^íš^í u^ood^ěl^í se ani je vět^í p^řit^ě od sebe'

chyby z Rabič^í

< Děkuj^í! jak^é m^ožu ob^íst^át va^še h^oř^áka p^řed f^ondem
roz^lac^ou^šeho z^ovl^ást^íst^í st^one z^á st^ony a f^ond d^ony

vyracel

sr. Ax getu! K^ol^íka u^oz^áva v^áma uz^ář^íka u^ost^oř^íte u^oř^íte
ob^íř^íte p^řez^ář^íte st^ony, k^ol^íka s^oř^íte st^ony
t^o s^oř^íte k^ol^íka s^oř^íte g^oma? >

BNR 133

Slovořed - adj. atributy

„části jeden [firmlastek] před sebou, dnu za ním“

< nejstarší básnické řeči >

BR 145, 297-98, BNR 134

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovosled - adj. přív. + neshod. přív. + subst.

Ma-li ^{první} subst. přív. a neb sámsťe v s'mu ofat'ene'
jeste jiné přímety (jaky přív., přív. s'vce), Gladou se ty to uzei.
přív. a subst; a to tak, že přív. býva' na místě přív. "

< všeličé po horách ptactvo >

< rozličné bráno' všude uvnitř malování >

< To zvířátka velmi sméšna jest s'ozku na hornu na stěpy
i zase s' nich dolů lezení >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 145-46, 298

Slovosled - bohatěji rozvíř' slov. řádovosti
„ pravidlem řádově ten, že nařed jde sušst., potom urc. řádov.,
na konec pak řádov. nebo řádov. “
< zákony v j-e spisovném ustálené >

BR 146, 298-99, BNR 134

< studie o velmi řádov. rozvířené řádovosti, sp. studie o řádovosti
řádov. velmi rozvířené >

BNR 134

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovošlid - postavení příklonek se, si, jemu, jich

46/99 "neobvyklý pořádek slov" "asi přirobením bídných jumbo nověpřích básníků"
"slovcům tím se nyní vyrazuje stále u větě místo" proti něci starší a lid.
slole cizí, "na svou velikou škodu stihle" jardi neobratnosti a neohybleně
překennosti nahřvá

47/100 nepř. pravidlo o tom, že příklonek mají v zářde větě následovati za sloem
"uvrsta nekřá, ničim neodvodněná"

48/102 "příklona se velmi zřídka užívá své místo za sloem, příklonuje se nejraději
k frontám slovu u větě u kom, jiných spis-u, lid. něci platí bi
pro vedl. věř. krestia

2

Brus (229) doporučuje stavet se hned za slo - arg: starší spis-e
ale uznává, že u dobých spis-u je hodně odlehčel
Bartoš: Brus "v této věci přebrouel"

49/106 Bartoš kritizuje autory, Brus doporučuje Sdoz upíral by
Sdžz přišli jme do lesa

BR^{1,2}, BNR 135-137

1. a 2. příklona sloví, ve
spřevracím výřezem

metafora

frázidy mišeni' (aplikace) metafor

vají. < Zub čam i tvoje rānu zahojí >

BNR 224-225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Fraxeologije

Bartos s obdivom cituje desítky idiómú z uardci'
a dávná je za pí'klad

pod heslem Koubeknost uarko jazyka

BR 23 n. 249 n. | BNR 215 n.

" V písmé a ryzi' fraxeologii zastada' se uelí'ca' část' toho,
co uazý'valme duchem toho uel' ovobu j-a, a etov' jazyk
by se odcizil své samorostlé fraxeologii; odcizil by se
sobe' samekmu. "

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
BNR 174

Bartos podalva' uel'í'ky z čes. fraxeologie, a to podle sloves
biti, bráti / vzítí, bráti se / vzítí se, cíuítí, dáti, dáti se,
dole'hati, dostati, dostati se, ležti, uauutati se, uarboviti, /

Průvodní

(„přímý a podobnost“)

řada dohledů ustálených průvodní

BR 1 64-65, 2 140-7, BNR 217

-218

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Trivialnosti

„nehodil se do věci jemnější“

zůstal v bytě
nechal ho na holičské
poradit se s Vaněkem
sfakoval super bet švestek

+ [utřítí noty v prádlo
sloufatí Golos u soudu
byti porazen
na hlavu]

BR 2178, BNR 228

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Subst-verb.

"v největším slohu přirobením německy fůlš se rozumělo na úkor mžosti
a leposti řeči coudě"

speciálněji:

- raf. < delší sestřevání fůlš věci fůlš na štodu, spř. delé sestřevati >
< žaiměr hl. snalný & provedení, spř. bylo snadno provésti >
< lepojinnáči' dlužníka fůlš & marmo, spř. upojinnati >
< tynčovali čtení a psaní, spř. učili oči a psati >
< nepřátelé' chystali se & dobyvat' města, spř. dobyvat' města >
< herbři forouřeli se o hášení, spř. hasiti >
< zájoud' yvařem' obři fůlš dloubo v platnosti,
spř. yvažeti >
< kemel' práva & třetání, spř. třetati >

BR 141, 288-89, BNR 112-3
"v ty' Eajice fůlš' a německí' učivání' subšt. slsneli za chybu
nezavrhuje se jich vůbec" < nemysli se oči viděním, uši slyšením, srdce
zřídáním > f. 142, 291, BNR 115

Subst. verb.

umohdy správnější přechod.

- < Vstoupiti s pozdravením, spr. pozdravníček >
< V plném vědomí své převažky vedl si lidé, spr. s^{pr.} sobě vědomí >
< Udělal tak bez výjimky kohokoliv, spr. nevýjimajíc nikoho >
< Asi při zranění poklepal kosti, spr. zívance >
< Po vyřazení svých věcí našel je do Budína jít, spr. vyřídil
swe věci >
< Po dlouhém hledání a bloudění dostal se na pravou cestu,
spr. uahledav a uabloudiv se ... >

BR 111-42, 289-90,
BNR 113-4

Subst. verb.

nahrazovat přec. křivizín

[Stala v zamýšlení, sp. zamýšlena]

BR 142, 290, BNR 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Subst. verb.

umohdy spravněji zřídavneté' fric. čimé' a bře'ne'

< Po uplynutí přiměří' boj se fořal zvonu, spr. fo uplynulém
přiměří' >

< Po uroučení z domě' žáci dostanou vysvědčení,

spr. Po (uroučení) z domě' >

BR 142, 290, BNR 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Subst. verb.

inohdy lefe slo s adv.

↳ Dával přednost vyzrání, sfr. Volil raději vyzrání >

↳ Pokračoval ve vyptávání se dále, sfr. Vyptával se dále,
neustával se vyptávati >

BR 142, 291

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Selsk. verb.

umohdy spravnejsi veta

< Zabránil zničení starozitné farnosti, sfi. aby nebyla zničena
že uelyla zničena >

< Vypravoval o šíření se vzdělanosti, sfi. jak se šíří >

< Smlouvou dosázeno porozumění bez obžalání se ostatních
svojenců, aniž obžalás >

< Pachtol sledoval počinání hospodářův, sfi. sledit, co
hospodáři dělají >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 142, 290-91, BNR 114

Slovesa „odejmená“ denominativa

„jadna' stučnosť“

dočtorovať, hospodýňovať, cestovať

divčiti (h' di'čou), mlátovať (mlátcem h'č), omežiti se

(stati se šužau),

zťurčiti se (rozobelliti se) atd.

hojnosť sľe nadečnich, šťava B. zřieňe dozorcuji

š rozhojňe sfis. slovní zá'soly

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

„jadna' stučnosť“

podivčiti si; když se vidua zř' h'č' b'č' h'č' h'č' se, plá'ci;

všec'o orlatělo; fole ofěč'ělo

BNR 96

BR¹ 74-76, 2161-164,

Předpony odlišné v německé

92 chybně se přikládá do něčeho

Zusammen binden

svázat dobrovolně

spř. svázat

93 zurück geben

dati zpět // dodatí nazpět

spř. dodatí

94 weg gehen

odejíti fyz. spř. odejíti

herunter geben
hin

~~dati zpět~~ spř. sdělati, zjistiti, svednouti...
dati bledě

her auf
hin

byti vzhůru

nespati, bledě

95

hinaus jagen

dati nahoru

vytáhnouti

hinein lassen

vyhnati ven

vyhnati

[voraus]

vpusťti dovnitř

vpusťti

mitmachen

jetí napřed

(o hodinach) pospíchat, předbíhat

96

durch

dělati (s) sebou

účastniti se čeho,

übrig

dostati se čez

byti na čem

zůstati übrig

prohláseti se

BNR

Odličné přifony
fodle něm.

vycházeti d'ěláme sebou

machen mit

vracíme se nazpět

sehen zurück

sléždáme do hromady

legen zusammen

BR 1 XI; 2 XX

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nešti se, obekazeti, jedbiti. Eho, foellamovati se, fochneti
fofuchnouti, frijiti, provaliti se, pustiti, pustiti se, vzejiti,
sazeti, sbirati, sejiti, spadnouti, stihnouti, stihnouti se,
ubroditi // uderiti, ulehnouti, vstupovati, vyjiti, vyvesti,
vyvazati se z ceho, vzejiti, zabrati si co, zaladati, zalehnouti
zasedati, zavaliti

jedle subst. bida, boj, boule, bowie, cesta, den, dva, duch //
dech, laska, uraz // zima, uamitly, uerbovice, uouze,
fovest, rozum, slea, sfo, sidce, strach, swady, vlady
urad, vlay, zima

BNR 174-8
178-180

Žengma předložení Soustružci'

prole uem.

řed a fo Husovi, sři-řed Husem i fo Husovi;

řed i ři katastrofe, sři-řed katastrofou a fo u'

[Exogese uemže ani proti ani pro tuto teorii uleviti,
sři-proti této teorii ani pro ni >

BNR 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

^{Zemská}
Kompozita jejích sporovní

„ Úspěšně jest sporovati po způsobu něm. dvě úřadac. člena
s jedním úředním nebo národním
děje- a národním
vládo- a starostem listy
tu- i cizozemská vláda

BNR 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kompozita

„Složený slovo j-ý slované' nemá dáleho toliž
jako němčina. V našem j-u může se užívat složením
napodobením a překládaním slov německých“

hojné příklady

BNR 17-18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Verbo-nominální spojení
léže verbum

< urubecniens gl. založeni' spolku, sp. Spolek gl. založen >

< tárať se sfoďivemtu, sp. diviti se >

BR 142, ² 91, BNR 114

< Pokračoval ve vyptávaní se dále, sp. vyptával se dále
"Neustával se vyptávati >

< Ladusane' uolli předejiti Prusův v obsazení Súdždan
sp. uolli dříve Prusův Súdždanu obsaditi >

BNR 114

[Fr. Barbos, Kulovet' spravné' cestiny
Telč 4891, 1893²]

Nová kulovet' spravné' cestiny
Telč 1902]

Číslo gramat. - sing. u. plurálu

apou-li oba... vždy kila lidstho sbeju a zároveň učástny dlepo
služenstv, užívati jest množ. čísla; číslo jednotky jest
čtyři⁴

⟨ Oba ji' zvlhlo ⟩

⟨ Ka noze měla noze' pantoflic' ⟩

⟨ Popral dceru od hlavy do paty ⟩

⟨ mladá dívka žluté lici, spr. žlutých lici' ⟩

⟨ se slzou v oči, spr. se slzami v očích ⟩

spr. sing. ne věděl zápor. na zesilnění záporu

⟨ Oba neza uhořel ⟩

⟨ ani uhořel sem tam nevěročil ⟩

⟨ kerna'te hlavy ani paty ⟩

BNR 24

MORAVSKÉ
ZEMLSKÉ
MUZEUM

} B. Němc

Císlo - plural podobný

„naznačují, že věci jsou jedné osobě naležejí“

< Památka jeho žije v srdcích našich >

< Ženy v náramcích žalostech a pláčích zůstaly >

BNR 26

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Instr. látky obsahové

„obrazné a plastické vazy“

< jablunko, bílým svítkem provázej a jablčím zasedej >

< Slova se různě smála a perlami flakala >

Čítalovný; dopomůžte zachovat tyto soustředce (Nár. Pis. I, 230)
v m. i., fol., sbč.

BR 25, 252-3, BNR 214

Instr. látkový

„vznášej látku obsahovou, která s každým žonc spojená děje se
slivemím od něho se odlišuje“

po slově kvacícih hojnost ophývati; rážach, chub; kerd, hlalol

préčati, ophývati < stěhnu >, přisti < Prvi >, chumelivati

< píšlem >, fačnuati < dylmem >, voneti < radidlem >, suvdati

< certem >, citit < stuchlou >, sčviti se < barvami > ,

svitavati < ruzičkou >, heměsti se < bestmi > /

Nov. jmenovací m. pádu podle afektiva

B. závěsné, vzhledně shodu ("jen úplná' otupělost joveho citu
může se mu neodobovati")

< Blíže stanice Dobřany, sp. Dobřan >

< V lese "Březina", sp. Březině >

< Ze spolek Zora, sp. Zory >

< Do časopisu Květy, sp. Květy >

BNR 125

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Nov. jmenovací m. adj. u železnic

< železnice Brno-Vídeň, sp. brněnsko-vídeňská >
arg. situace vídeňská

BNR 126

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Nov. doplň. adj. u sloves činit se, vidět se, ukázat se
nik. ačuz.

< Činil se něm. >

< Dábel se viděl přemožen. >

< Ukáhal se Eriv. >

Be 135, 276

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podnět.
kon. u. aduz. v soustředce jest vidět.
Slyšeti

ka označení možnosti

- ↳ Hora jest vidět, sfr. Hora >
- ↳ Vojáci jsou vidět, sfr. Vojáci jest >
- ↳ Hudba jest slyšeti, sfr. Hudbu jest >

BNR 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Nov. podmět. místo advorb. víc. směru

< Střlou mě oči, spr. Střle mě v oči >

< Žebou mě ruce, spr. Žebe mě v ruce >

BNR 45

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. zápor.

"Slovau. gen. záporu" jest udu už nejary, a vobuzepi
dvojsmyzl "
jste se zaměnyji aduzativem

BR¹ X-XI, ² XXI

uzachovna' ho dle dle už Harant
focká Erb

BR¹ V, ² XI

<kačku uemel' kēm> sp. matky BR¹ XXIV, ² L

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

"Záporu' sloa přichodua' foje se z pravdu s gen. jak ve staršim j-e
spis. tak i v neformálnem náčrtě liter."
dost velké zbyl i v obec. řeči cis. <Chudoba křehy uzna'>
<Plova zma nepotlačí>

BR 198-9, 2 211

<naši mateš uzavřeli>

"Slovau. gen. záporu" vyznel skoro již nadobro z užití řeči spis.
a naukové i z ulivy obecné"

BNR 50-51

Gen-zápor. u nebyti
za podání věh' Sladue'

[Když nebylo oráčce, nebylo by boháčce >

[Bez práce nejsou zoláčce, spr. není zoláčce >

• + [... není žádná formoc, spr. žádné formoci >

BR 5, 2 10, BNR 43

X spona: i ne věti,
zaformé zůstává
nem:
[Ten člověk
nem' od nás >

• zápor. slo. byti pojí se ve spr. věci s gen.

BR 199, 211

chyby: [Hledají ho, kde není, spr. kde ho není >

[... není žádná formoc, spr. žádné formoci >

[... Sava už není, spr. Savy >

BNR 43

Gen. zápor. u větš. sloves
za podmět věty 'Jádu'

< ať mne nestane 'nebude', ... >

< Takových věcí ať se neděje >

< líkde neroste takové bařiny, ... >

< A nezůstalo ve zdi žádná měřítka >

BNR 43

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. doty.

pro slovesch zádosti a cáž:

žádati, fronti, ftati, žibrati, hledati, čerati, uaditi se,
lačneti, žízuiti ap.

BNR 52

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. odděly // u větiny slo od², z²

u slo "vedalovati se, vzdati se, zbaviti se, bati se čeho"
ubíhati < fútele >, odběhnouti < pluhu >, odumřiti < obcovše'
země >!

jestati < říci daremne >,

lýti se < světa >, straniti se < zleho >, chrániti se < hada >

ostýchati se < starosti >

očisťovati se < viny >, zhojiti se < nemoci >, zfordati se < vědění
hrůch >

odsouditi toho < cti >, odvésti toho < fohandělní obyčejiv >,
zachovati toho < světu nenadále >, vystrici toho < štody >

brániti tomu < všeho zleho >, odforděti tomu < almužny >

odeřiti tomu < své fohovci >

BNR 55

Gen-partitivní
mizi' pod rukou věm.

< Dajte mi za pečiar sirdy, za pečen drobne',
koufil si tršne ... >

" kejen v je sfit., myž i - rōci lidu, arfan
mōst' rēho " aruz. uš. ustalen

BR¹ XI, 2 XXI

nyu' se jiz' nešet'.

< Dal my chleb a s'ir, naropal hlínu, narala travu,
nahárali fokrj'oby, narafali drobty ... >

" kēmeč kema' tu ovšem faki' genitivom, ale upobichyje ho
rozdič se v padžinji substantivam s arc. členem a bez členu

< Er lud das Heu auf x er lud Heu auf >
seno sena

BNR 54-55

Pruc. u. gen. partitivního

„slova kolektivná působením německý spojují s abuz.“

< Žádal za 5 zl. drobné sp. — jeli >

< Koupil si za 5 kr. hrůšky, sp. — hrůšek >

< Za 6 br. mouku (ner), sp. mouky >

< za šestnáct šošalku (ner), sp. šošalky >

^{Máme peníze}
< celý rok čas, sp. času >

BNR 49

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. ^{part.} fo slivich s předponou na-
"celek zřizobeny' fo částecku"

g [< napadlo sušen >

[< Dobrého semene uasil na foli světu >

< narofati hlíny, navoziti sterdu, nabrati feněz >

< nalozil na vřez [vřez] seno X sena >

X < Tu voču jsem já navozil >

g ["nejnovější čis. jaz." udává se kletě gamf. varez
"přifodobňuje se německu"

< Kupec uachromáždil veliče' statz, spr. veličku
statku >

BR 31, 265-66, BNR 54

7.

Jeu-part. u sls př-

fridati, fristaneti, frisypati, fricitati, frinešti, frifoufiti

fridavati dani, frisyfovati fisou, fricitati let

X celeš veděleny < fristaneti ti uovou zed' >

frinešti vody X vodu (učítou)

v hospodě: fiva!, vika!

frifvati vody X dva delnice frifli

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 7 62-63, 2 134-5

fridati < trfchvosti >, fristaneti < zdi moštské >, frisypati < fisou >
fricitati < let >

BNR 52

Gen-part. u sls u-
"umění" fiedme tu

ubratí, uřofiti, uřofiti

< Uřofit vody do mařla >

< Uřofiti smutku světa >

BR 83-84, 2/180

vody uřlo X jideu detu uřlo

BR 63, 2/135

ujimati < let >, uřofiti < smutku světa >, uřofiti < světa >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 52

Gen. vztahový

u "sloves lítosti":

plakati, seleti, litovati, žáti se

BNR 51

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen-vztahov'

u sloz ochrany:

stítci, šetřiti, opatrovati, brániti, chrániti, hájiti,
zastavati, hléděti, hlíděti

chyb. je' aruz.

BNR 51

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. vztahy'

u sloves formiční⁴ : formičti, zafomičti, vzfomičuati,
famatorati čich // nač
dčati čich

naformičuati čich² // čich⁴

BNR 57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dat. prosfěchový

"zbytečně se vytiskuje předložkou pro"

↳ Otec koupil pro děti na šaty, spr. dětem >

↳ Vodníky pro krajinnu užitečné, spr. krajinně >

BNR 58

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Aluz. u sloves foetorigeh

boleti, shijati, sir beti, svi deti, urzati, zabati

niš. dat.

< Boh'ni zub, spi. mne fülle der Zahn thut mir weh >
< Sirbi' me lené obo >
< Urzi' me ten zivot >

BNR 45

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kom. m. instr. v předloze

instr. : „cím nebo jakež podléš dle své měnve zprávy, dle svého
měnvežeh vlastnosti lyti se jovi.“

< Kón jist je dnou hůbchem, Lově dvedrat dlehem >
Sdyž vyfoidatne, cím podléš jist vzhledem z jiným
obohám nebo věcem

< Kdo jist, hl bratrem a sestrou >

+ [< Tedy hl jisté tvaryš nezuidy, spr. -em -ym >

< Kac mu matra forla jisté ferize, Sdyž už je hej tuncu, spr.
hej tuncem >

< Naš soursed jist dobyš mazi (t. cloveč) x dobyš mudem
(t. meněkem) >

BR 45, 29-10

Instr. predikabonyj fři slse Gf.

kom. : "Edo nebo jadý jest fodmet svou fodstatou, svjui uemeuymu
vlastnostui < Myš je uaké zvíře >
ve vyměrech < Porora jest dobrovolně myšli fouizem >
adý < Bratr je uemeu >
ne uetařer bez fodmetu < Bylo g hrič ubližiti mu >

Instr. : "Čiu nebo jadym fodmet se svou čiu nebo jadym jest dle
své uemeu vlastnosti, dle svjich uemeu vlastnosti
< Bud za uclada starceu afš g ve starosti ucladem >
" Čiu fodmet jest v ucladem g jinym osobam nebo v věcem ,
svjui staveu , uvoladkem , ucladem ,
< Kdo friřel , g bratrem a sestrou >

62 "jiz od stara velice zolisani, najod fři sobemiu latiny, potom i ^{ve} uemeuym"
< sv. Pavel jest apostol zvolen sv. Pass. sv. apostolem >
< Ambroze biskupa volte Pass. , sv. biskupem >

BNR 59-60

Justa. doplnění

// za co

[Pracoval u něho za učitelské]
[Dostal službu za faráře]

// nepř. co

[Vystaven co farář, sfr. farářem
Zvolen za faráře]

BNR 62

v největší cestovní knize

[Knize nazývá se "muž boží prozřetelnosti", "nejpopu-
larnejší osoba", "hrdina", sfr. bez úvodu: muzeu,
osobou, hrdinou]

[Bibliografie ... čím sfr. nad muzeu užitých a předložil,
sfr. - ym]

BNR 64

Předložky - chyby

[hojně' dovalady]

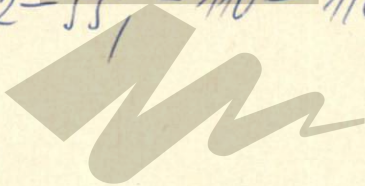
BR¹ 55-59, 2 116-127

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předložky - synonymická
hradily

[hojné příklady]

BR 1 52-55, 2 110-116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předložky X řádky frské'

„Předložky jsou vlastně jenom jako Berlami na podobu řádku
frským, řádky jejího uměleckého významu v tom neb ovšem
frské uhl jasný. Kde však význam frského řádku sám sebou
užité vyřadí, nemeli bychom nicméně podobu užívat, zvláště
řádky se tím dopouštěme hanebně germanizace.“

MORAVSKÉ DR 157, 2 122
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předložkové pády m. akuz. čas.

" Prsty akuz. časový vyhledání se uží u pořádku pády předložkové "

šlábnos: u večer
na večer
stačí večer

[Sokrates rozmlouval v posledním dni svého života
o nesmrtelnosti duše, sp. poslední den]

zapomíná se na akuz.

[Po 14 dni věnoval jsem tomu každé odpoledne // 14 dní]

[V tu noc jsem doma // Tu noc]

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 46-47

Předložky - zápis před. řádků

„ mnohé krásné vzdy řádků předl., nemajíce opory v obdob-
ných vzácných věm., mizejí zvenáhla z ředí; a zamlžaji“
(hojné příklady)

BR 5152, 2 109-110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předložky nepřívodní

číslovka má 7 řádů - výhledu proti jinému j-ům
předložky tam, kde řady funkce nejsou samy o sobě dosti určitě a jasné
slovička dvojnásobná, „jichž ve větě jalová ani neznamenají“

ale „naši spis-e' vymyšlejí si uvažovat předložky nové, a to hodně
hamatně, jimiž jako nepřívodní uvozesanyemi brěvny a trahny
Ede jazy' fald ve větě sfodfiraj'“

během, přiběhem, následkem, formou, za přispění, s uctí,
na základě, blíž

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 81-82

Jen. toho

stari' jaz. zpravidla užíva' za myšlejší' jazyk, jazyk.

< Turci nam toho zpravdu dávají (= o tom) >

< Jistotu toho mi chtěl >

< Bože, dej toho odflatu velikou (= za to) >

BR 182, 2177

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Fr. Bartoš (1837 - 1906)
[Bačkovský 1854]

* Lubčová u Zlína
Št. Ol. Václav (Milešovic)
prof. Slivnice, Ol. Těšín, 1869 - 88 Brno
1888 97 mal. řed!

Zkladem spis. čin. je bibl. jaz. čes.
Vpocet si vází "Kralické bible", vzšel z jarmots
a rozruší tehotu

Odvola' se při čině "činny na Blahoslava
(Gramatika čin' 1571, vyd. M. Čepky -
D. Šlosara - J. Nechutové 1991)

Blahoslav postupoval čisto svedolice (jeto r -
jazyci brus)

Broušení - nutno mít "naležitý rozhled", bez
"subjektivní domněny a libůstky"

za por. jazyč. společnosti s brusičem
"neby u nás tvořa oporů jen a smičněj"
"jazyč, nežli jest tak vědy" Brusic a

Slovotv. správn. činny. Tělo 1891, 1893
kova' — u Tělo 1901
MORAVSKÉ
ČESKÉ
MUZEUM

ve volé sloz v broušení jazyka činny

Čin' slova - porovnání jazyka
"naš; dá'vni předkové v se jazyč. dosti opatrně
a obezřetě si vedli"

pochovali budi telicem za čes. vyd. u zvodoví
čini' slova - "dřez nedůstojné závislosti na cizím
národě a vlastní duchovní proly"

příklad vyumocení cizomluvy v němčině a jazyč
zákaz cizích slov v postovníctví jazyč
nový hest. zákonil bez cizera slov
generativní stát

slovníky „Zbytečných“ cizích slov
Redaktion - Schriftleitung
Telegramm - Drahtnachricht
Telephon - Fernsprecher
Ambiguus - Altvordrüber

Germanismus - zvl. v syntaxi a fraseologii (fráze)
aufmerksam) - zvl. v syntaxi a fraseologii (fráze)
zerty - kerigoval na své místo - vrichtoval
slyš s těmi, nedobrotě' příklady, vrdělavá' us
něm. Zlá' a uiv.
Krotiv: den' vs. chodi' do uiv. Šol
1900. v. tabice 17 tis.

BR 12 - o formě učení a učením u vrdělavci

... každ' vrdělav' Cech, vyš' z těchto škol, má ve
svém nitru jako dvoji. Slavnost, - vrdělav' formu řeči.
Jedne - druhé - fociviv se na u' trochu za dítěleho
něm, nechal fa' ležet ladem; na druhé - německé -
vrdělav' se na školach německých za dobrotě' us
virtuosa. Když fa' předij' stav se » vlastencem«,
na om' zanedbane, a rozladi' Slavnost' ofet' Brindati.
Se jal, E' d'v, že se častě přichy'ne a také zřisovuje
mudr' jest pytrickému slovančému uču pravou
Zvěřinou.

IX¹, XVIII - XIX²

„poutě vyšli' vypliti německý, a proto meliv' také'
německý cizích slov.“
X¹, XIX²

Galicium

zaplavování, a franc. *perle*
čes. "novel" *černice*, *čisti*, *čdo* *uxua' d'cladue'*
franc. *muzeum*
Prince-ux, *piouetta*, *nipper* "satsvo"
noviny; *fait accompli*, *animorat* *hohs* & *icum*

BRN, 2 - rušivé a rozkladné změny v okřídlené

"zmeny, které zasáhly jeho celé ustrojení a působí v něm stále rušivé a rozkladné"

"jaz. spis. pozbyl velkou měrou své určitosti, je nucen jedním a týž tvarem zpodobovati věci naprosto rozdílné; znehledí ani k věcem jiným, takže dosti důležitým, jako jest síla, jednotnost a jednotvárnost věci."

nejosudnější změna: řeč hlasování

mor. 2. sg. soňa x 1. pl. soňe spis. soňe
mor. 1. sg. ruža x 1. pl. ruže spis. ruže

spis. fi fi v čes. v slovnosti rozšířil i x i "je dosti nešťastný" rodili Čechové Zár, Kámpel, Kura formali na mor. "přirodní jednotnou sílu a určitost tvare nepřehlasování", usilovali je závest do spis. čís. X obhájei biblii. ja Palach, Palovic, Kollar, Saf

zanikly tvary jazyka stíhku. praciji Eralsiji
a uvořejsich spis-u čisto pijsu - pipsou foctle věci lid.
mizeji z ulovic i »vypulcerované tvary« šrubi - škubi, fošli - fošl

z d

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR¹² - [opravovat jazyk? klasici?]

j-ové chyby u klasici

"dávati Základem texty je strážka formálně poopravené,
ale si s klasickým obsahem osvojoval zároveň i jazyk
správný a v pravdě církevní"

proti tomu se vyskytují ostře námitky
ale Velebravín, Jungmann opravoval

frázele opravovali i jazyk B. Němcové, ale neopraviti

hojné chyby v jazyce B. Němcové ("sloh lehký a řídký
v pravdě básnický") - autorka: první jazyk literární a le

hádku navrhla na opravu j- a B. Němcové

svouduší: restaurace státního obrazu

"Lze-li opatrný a svědomitý znalec této formy [germanisimů a
nesprávnosti] zadržeti umělecká cena jejich děl [státní spis-u]
která vstoupila v oběh. Oni sami, šetřící s Hlavovou láskou a obětavostí pracovali
a zvelebovali a uvažovali, že proti takové síťové úsluze neprotestovali.
Protestují-li proti tomu j- ch samozvaní obhájci, ab' uvažují mužové

s. XLVIII

Konkretnost čítání

BL¹² BNR - Konkretnost čítání - sbsam. nám. slovačká slovník

„učeními abstrakt. topicy, formata, které, aby arfon pro blžně
naznačil, co my stručně, jako a u nás, naším nezrovnáním
shem vyjadřujeme“:

- < Er war im Begriffe sich wiederzusetzen, sedal si >
- < Ein Gewitter ist im Anzuge, bouřka a blázní >
- < Er lag im Sterben, umíral >
- < Er ist im Besitz hübschen Geldes, má pěkné peníze >

- < Das Wasser ist im Steigen, im Fallen begriffen, ~~je~~ voda stoupá,
 opadáva >
- < Das Feuer war dem Erlöschen nahe, i. oheň dohořival >
- < Der Ausgedünger ist im Genuss // ist der Nutzniesser //
 hat die Nutzniessung dieses Feldes, vfučňováč užíva
 toho pole >

BR 24, 250, BNR 212

BR^{1,2}, BNR - konvergenční cestiny - předloha konvergenční

< si jeunesse savait, si vieillesse savait

vrčes. Když mláde' vědělo, Edžž stáři' mohli

gr. Když mláde' věděti, Edžž stáři' mohli >

BR 1 23, 249, BNR 212

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

158 zlyčing' cizí slova v novinách:
akumulatory, smířovací elektriny, hudba nebeských sfér, smířovací
šampán, dobře situovaný sedlář, m. zámožný, vehemence u fructu,
hrati na violu, promptní vyřízení došlá
přítelů ferdin. z vendl. kalendáře se zlyč. cizími slovy

159 je stejné neváš být cizí slova z franš. a lat. jako z nřn.

159-171 návrh na fočistění nřnb. cizích slov (zčásti podle MB)
[formalenging v exc. z MB]
[you rozdělne návrhy v exc. z BNR] BNR

170 "Lečteri ušníci, než se vyjadřili, protože fo cěru, raději se
cím' směřují nejapněji ušvákně slova cizích!"
MORAVSKÉ
ČESKÉ
MUZEUM BNR

BRN, 2 - rušivé a rozkladné změny v deskicích

"změny, které zasáhly jeho celé ústrojí a fibry v něm
stale rušivé a rozkladné"

"jaz. spis. pozbyl velkou měrou své učitosti; je učen
jedině a tímž tvarem zjednotosti uči. napsáno rozkladné;
mohl by ani z věcem jiným, také dosti důležitým, jako
jest síla, jednotnost a jednota věci."

nejednotný - změna: jič hlásovaní

mor. 2. sg. soňa x 1. pl. soňe spis. soňe
mor. 1. sg. ruža x 1. pl. ruže spis. ruže

spis. jič jič v čes. výslovnosti rozdíly i x i "je dosti nešťastný"
rodili Čechové Zár, Kampaňe, Kura foveali na hor. "firvodni jednotkou
sílu a učitost" tvare uvehlásovaní, usilovali se závesit do
spis. čes. X obhájei bibliv. ja Palach, Galovic, Kollar, Saf

zaučily tvary jaz. za stikem. fracij, eraliji
v uvehlásech spis-u často piju - pijou podle věci lid.
mizeji z uvehláse i »vyplácované tvary« šrupi - škubi, fošli - fošli

[Handwritten signature]

MORAVSKÉ
EMEKÉ
MAZANÉ

fricklarka se rozmaha' u jmen vlastních

Weiss - e, Alois - e, Max - e
Karas - e, Uraz - e

děsledeč fricklarky

zmena nazv. → fem. Saucelar, Soufel, Eric, Ericij, mič, moč

ocel, voj, faldar, fodej, učej, salar, ušel, lic (m. lice n.)

vlast. jm. : Haber, Kalich, Holich, Kromeriz, Olomouc, Pandrac,
Ratsch, Israel

nejasní tvary v 9. sg. : mičič m. mičem

mizem' sbrau, jótace zmiral rozdíl i x y

na vz' chod. Mor. po retinicih a pól : i x y

jótace mizi' u souc. - d' - t' (zachovává se v j'ímnu) jela i od toho

děsledeč : nerozlišování holubi - holuby (analogii) viděl vojáka (stáříkou)

zmirem' rozdili' mezi t a l, holubam' mezi sbrouem' a metkylm'

a fudy'm (Sotel, berla // berle, ferla // ferle)

BR ? I-IV, 2, II-VIII
1897 1895

čelod (-d')
mit

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR^{1,2} - [opravovat jazyk klasický]

j-ové chyby u klasického

"dávati zájem texty po stránce formální poopravení,
ale si s klasickým obsahem osvojoval zájmem i jazyk
správný a v pravdě čisté"

proti tomu se vyskytlí ostře udání
ale Veleňavík, Jungmann opravoval
přítele opravoval i jazyk B. Němcové, ale neopraviti

hojné chyby v foliáři u B. Němcové ("sloh lehký a řídký
v pravdě básnický") - suchova i první jazyk literární ale
každě uvažuje na opravu j- a B. Němcové
srování i restaurace starých obrazů

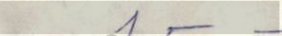
"Lze-li opatřit a svědomitě znalců této věci (germanisimů a
nesprávnosti) zadržeti umělecká cena jejich děl (= starší spis-u)
kde většinou českou. Oni sami, šlechtě s Harovou láskou a obětivostí pracovali
& zveleběni j- a materi, k fisti takové sítě uchlaze neproste stvořali.
Protestují-li fisti tomu j- ch samozvaní obráncové, ad' uvažují mužové

s. XLVIII

MORAVSKÉ
MUZEUM

prohlášení o tom, pokud tabulek protětu třeba dleati. 4

Ušetřte, Axxv

1 XXIII - XXV, 2 XLVI - LI

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Afixy

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Demiuniverz

speciálně dělnické užívání kterých zvláště na nepravém
místě

hostině v C: (jedna foliová, masičko s omáčkou,
jedna paprice, dvě favička >

X dehra'ně

jižně „co milého a krásného, yjadří se demiuniverzem“

BNR 20-21

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předfonová slova

„Přibere-li se slsím frstým sloa předfonová, máme talovou
hojnost rozmanitých tvarů slsím na upadivováni nejpevnějších
odsklivů a vztahů dějových, že se jí classicí j'oue an
zdaleka nepřevyšují.“

BNR 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Předjourná' slsa u. prostých
prostých se učiva' učedý dle něm.
zdraviti - pozdravovati
divati se - podívat se

plaziti jazý - vyplazovati
střeliti po ránech - vystřeliti
- u - zájím - zastřeliti

hlouci podma'sli' - stloudati

BNR 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

na - u s'ls u. v -

< kralil vodu na mi'su, s'fr. Vliv vodu na mi'su >

< vysypal drobty do sve'ho uazopě, s'fr. Vysypal drobty... >

BNR 54

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZÉUM

- a předtím vytvořené lidem
„charakterizují část celou povahu člověkovu nejen stručně, už
i určitě, usti se vyjadřiti může dlouhým opisem“
břbla, bubla, dotěra, poňura 'slidič', ochmela, ošdera
'smišek', paluda 'fulač', odnama, ošusta 'fikan'
pochnura 'Edo má za všima', soupora 'souporuj, ferdolilav',
šěmura 'Edo fura', suchma 'čomu nejde dilo od ruky',
žuchla 'fopletanj' rěčič

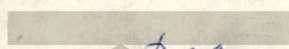
MĚRAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 62, 2 133-4

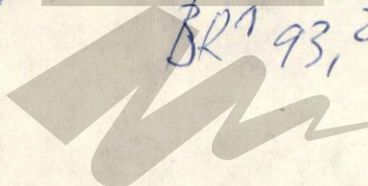
-ečlo

ve vřlovnosti cívě' ^{nepravdivus' a} 'nefěšne' prodlešovalu' :
srděčlo, stunečlo, zručlo

X mor. -ečlo

BR 93, 2/99

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- ě kromedna' subst.

" v nat. mor. jsou mnohem častěji než v j-e sf. 5.

bučí, borů, vrbí, světlí, jodli, olší, osiči, malini,
salini, jahodi, slávi

BR¹ 16, 234, BNR 22-23

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

1580

zhrubel' vyman

Barth' doformuje m.

vel'eho levocha
vel'eho lampa

levošišo
lumpišo

BNR 22

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Fem. - 96

hluš, tís, šer ...

„nedodávají versum friskone' libeznosti“

BR⁷ XIV, ² X XVIII

„nelibozvuká slova“

v šeri uoci, lefe v šeru uočniku

celou vsi a šer, lefe vsou a šerou

hš, l. ticho

hluš, l. hlucho

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR⁷ 96, ² 205

Zpodstat. adj. -na', -ta'

uvotvořena podle analogie slutičn'ch se zavleji'

nedoforměné se doplňovat je ^{sed}gentivem: na vyjadřování pojmu
neměa' se uafi. na frivitanou bosti

v je spis. se jich užívá málo, spis. e dávají přednost -u'
v různých krajích různá subst. na -na', -ta', led dále tvorí

Kulda: na fořkanou

Zluku: hrozná (hanec strasá?)

det. hry: chytaná, mžikaná, schovávaná

spis. má právo tvorit uva, zpodst. adj.

na frivitanou bosti nemě, uafi.

BR² 136-7

Vodicka odumta' ČCM 68, 1894, 163

*fodivatelá' adj: -ná', -ta'

rom. fodivena', fivítana', nadélena', fíchlédvntá' fíobrana'

na⁴: na srozuménou, na vyzolenou,
na fosezenou, na zúsenou, na foty⁴šauou, na fvažénou

na⁶: na cíbané, na dovolené

za⁴: za vucénou, za vyzénou, za profuséou

s⁷: s neforžénou, s fomyšénou, s ulčénou

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM BR¹ 63, ² 136

- dřívější m. adj. od jiného základu než na -at

novinářské složit, spř. novinový
slovníkárské složit, spř. slovníkové

BRN 15

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-m' X -y'

u wikt. adjektiv :

nákladní vůz X nákladný 'drahý'

správní řád X s-y' muž

breštní záhon X t-y' řektel

obecní škola 'magister obce' X o-a' škola
'pro všechny'

borův úřad X b-y' řemeč

BNR 156

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- nicý' u. adj. od jiného základu než u-ni'

život řaváničý', sf. řavánič'

řasáničá' ul. (v Brně), sf. řasánič'

našláničý' způsob [redacted], sf. našláničý'

obchodničý' řádek obchodní'

ždravotničá' rada ždravotní'

papírnice' továrny továrny na papír, papírny

řávnice' osob' řávnice'

řováničý' předmět řovánič'

řtráničý' soudce řtráničý'

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BIVR 15

adj. - telny' (ledny')

lepna' možnost

nesitelny' 'co lze snést'

X žasitelny' 'se sparem' vedoucí' činna' možnost

o nové době novinar: předalají' tak věm. adj. - bar, -lich

↳ Většina bez cizích jazyků jest nemyslitelná, sp. větrny' nelze

si poskytlit ^{undendbar}
na této lodce

↳ Pravenosti lidí jsou nepopratelné, sp. nelze ypsati, co lidé' žijí > unbeschreiblich

↳ Doklad ten jest nepostavitelný, sp. nepostacně
unzureichend

↳ kávrk není přijatelný, sp. kávrku nelze přijmouti
unannehmbars >

BRN 14-15

yzadující se také 'fric'. činným a trpivým

↳ Je malý, ale snalý = znalý > /

-sky' u jmen míst.

na kon. bez -ice, -in, -any, -ov

Borečice - -sky', Zdaňice - Zdaňsky', Lovčice - Lovčsky',

Borotín - -sky', Hadoušín - -sky', Hlavin - Hlavinsky',

Bečkovany - -sky',

Uhelčín - -sky', Kolytín - -sky',

Na vojná - -sky', Topolná - -sky',

Bohdalov - -sky', Salačov - -sky',

Hrabčice - Hrabčický, Zubří - Zubřický,

Krumín - Krumínský, Lípa - Lípský,

v Č. : Pardubice - -sky',

Rožčany - -sky',

vynejs. 'sfi's. par. tvoří ady. od přech. záhlade BNR 16-17